

ELOFIZETES
 HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónap ..... 2 korona.
 VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 26 korona.
 Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyetértő
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 857.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József Kőherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Péntek, április 7.

Visszafoglaltuk a doberdói állásokat.

Budapest, április 6. (Hivatalos.)
 A főhadiszállásról jelentik:

Orosz- és délkeleti hadszíntér:

Nincs újabb esemény.

Olasz hadszíntér:

A Doberdó fensíken Selztől keletre azokat az árkokat, amelyek az oroszok nemrég megszállították, teljesen megtisztítottuk az ellenségtől. Az olaszok elmentésére megkísérelték. A Ledro és a Judikáriák szakasza ellen olasz tüzérsegély élénken tüzelt. Gyengébb olasz haderők támadásait a Ledro tótól északra tekvő állásaink ellen és a Daone völgyben visszautasítottuk. Egyébként a harci tevékenység az egyes szakaszokon mérsékelt tüzérsegély tüzre szorítkozott. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Haucourt-t rohammal elfoglaltuk.

Berlin, április 6. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A Maastól nyugatra a nap, főleg Haucourt környékére irányított előkészítő tüzelésünk folytán, igen élénken telt el. Délután élénk volt gyalogságunk tevékenysége is, amennyiben Haucourt felé és az attól keletre erősen kiépített támaszpontot rohammal elfoglaltuk. Az ellenség igen jelentékeny véres veszteségein kívül sebességteljes legyőzésekben két különböző hadosztályhoz tartozó tizennégy tüzéret és ötáztárhárminnégy lövészi tevékenységet veszített. A Maas jobb partján gyorsan elfoglaltuk a franciák megújított támadási kísérletét a Caillette erdőben és attól északnyugatra levő állások ellen, amelyeket április 2-dikán elfoglaltunk.

Keleti és Balkán hadszíntér:

Különösebb esemény nem történt. Legreisőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elpusztítottak egy angol gyártelepet a Zeppelinek

Berlin, április 6. (Hivatalos.) A Wolff ügynökség jelenti:

Tengerészeti léghajóink április ötödikéről hatodikára virradó éjjel elpusztítottak Whitby mellett egy nagy vasművet kőszákkal és nagy kiterjedésű telepekkel, miután előzőleg Hull-ól északra

robbanó bombákat dobtak négy ütegre és azokat hárképtelenül tettek. Ezenkívül megtámadták a leeds-i és környékbeli gyártelepeket, valamint az ipar vidék számos vasuti állomását, mely alkalommal igen jó hatást figyeltek meg. Léghajókra nevesen tüzeltek, de valamennyi sértetlenül tért vissza. A tengerészeti vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Új Európa.

Arad, április 6.

Azzal az erélyes lábdobantással, amellyel a német birodalom kancellárja tegnap a végsőig kitartó álláspontot kifejezte, egyúttal a fejéretaposott egy fogalomnak, amely a bekérő való elmékedések és latolgatások fonalain sűrűn szerepel. Ez a fogalom: a *status quo ante*.

Annak jelent, hogy a régi állapot. Legyen minden úgy, a hogy volt. Azelőtt, a háboru előtt. A romokat takarítsák el, a temetetlen halottakat földeljük el, a katonák jöjjenek haza, annak utána pedig minden ország átveszi a régi határait és marad a régi formák között. A történetírókra, a politikusokra, a természetvizsgálókra és a rejtvenymegfejtőkre bizatnék annak megállapítása, hogy a mi két év alatt történt, tulajdonképpen mire való volt. *Status quo ante*, — megért az millió halottat, sok milliárdnyi hadiköltséget, tömérdek rokkantot, le nem írható, szertelen sok szenvedést és föl nem becsülhető pusztulást. Ilyen drágán kellett megfizetni azt, hogy két év után, vagy talán még később újra ott legyünk, mint két év előtt?

Gondolatnak is lehetetlen ez. De a mi ennek ellenkezője: az még nem jelenti a győzők féktelen hódításvágyát. A mi a német birodalmi kancellár az új Európáról elmondott, az nem volt olyan térkepesinálás, mint a minővel a háboru első időszakában ellenségeink szórakoztattak önmagukat. Az új Európában új Belgium legyen, új Lengyelország, de nem azért, hogy valamely nagyhatalom területét szaporítsa, hanem azért, hogy rajtuk a bekenek' biztosabb alapja legyen a jövődo hosszú évtizedei alatt. Belgium ne legyen kapuja a rejtett ellenséges támadásnak Németország felé, Kurland felől pedig ne tenyegesse az állandó orosz telkészsátság Keletporoszországot.

Hát mi, mi kívánók-e a *status quo ante*. Kívánók-e a régi szomszedságot Szerbiával, a mely örökké-éhes agyarral vicsgorgott a monarchia szláv területeire; azt az állapotot, a mikor délen örökké mozgósított állapotban kellett lennünk? Kívánjuk-e a régi állapotot, amelyben szövetséget tartottunk fölön Olaszországgal, abban az örökös — és mennyire valóra vált — sejtéssel, hogy a szövetséges az irredenta szításával a monarchia tengervidékének elrablasára készül elő? Kell-e nekünk a régi élet, amelyben minduntalan a halalos ítéletünket olvastuk a külföldi diplomáinak írásaiból. Kiterítettek benünket, szétdaraboltak, ennek ezt, amannak azt szánták a testünkben, apróra elosztogattak, mielőtt meg elpusztultunk volna.

Nohat, nem pusztultunk el. Es most, amikor nemcsak az egészséges, életre való voltunkról, hanem az erőnkrol is bizonyosságot adunk, a mikor a belénk harapó szerbet megsemmisítettük, a területünkre szomszajó olaszt arra kényszerítettük, hogy a maga bőrit védje, oly buzgalommal, hogy egyetlen embert se adhasson kölcsön a szövetségeseknek, amikor a nagy orosz kolosszussal szemben is megállítottuk a helyünket: mi is, a kemény német kancellárral együtt, új Európát kívánunk. Olyat, amelyben nyugodtan, békés környezetben, lappangó veszedelmektől nem tartva életünk magunknak és életünk Európának.

Oly kevés ez, és oly egyszerű, a mit a német Bethmann-Hollweg a jövő helyes alakulásáról mondott — es mégis olyan nenezen találják meg rá a formát. Vajon kik ebben a hibásak: azok-e, akik a győzelme után se akarnak területet hódítani, nepeket legázni, Europa urai lenni, vagy azok, akik a kudarcok után is

a béke feltételül Németország önállóságának letörését, katonai megsemmisítését és gazdasági elapasztását tűzik ki? Kik akarják a jobb, a békeesebb új Európát: a központi hatalmak, vagy az entente?

Hadimunkán

a szülők kivánságára

(Az ar-vasutas ifju. — A hadsereg mint nevelő intézet.)

Az Aradi Közlöny tudósíkjából.

Arad, április 6

A békében fenyegette meg a szülő a rossz gyermekét, hogy odaadja katonának, ahol majd megtanítják tisztességre, meg engedelmességre. A hadsereg a népek egy nagy-nagy nevelő-intézete. A nevelő hatását a katonáskodásnak a legszélesebb néprétegek is érzik és felismerik. Tizennyolc éves ifjak mint érett emberek kerülnek haza téleli katonáskodás után a frontról. Ez a tapasztalat mélyen belevésődik az elmébe és évtizedek múlva is regélni fognak a gyermek hősköről, a csupaszszájú szakasz- és századparancsnokok kötevénybe illő vitészségéről. Nemcsak a kis dobos alakja lesz halhatatlan, hanem a kis kapitány, de mellette az itthon szántó-vető paraszt fiú, de regélni fognak a gyárban és hadimunkán dolgozó, játékot és pajtasokat felejtő kis öregekről, akik az apjuk helyére állottak és a „Hinterland” civil hadseregében értek hetek és hónapok alatt férfiakká. Igen érdekes esemény a támasztója az elmondottaknak.

Az aradi katonai osztály hadimunkára rendelt ki ezelőtt hét-nyolc hónappal egy aradi kereskedőt, aki fiatal korában géplakatos volt. Legutóbb ez az ember azt kérte, hogy váltsák le, mert itthon nem volt, aki az üzletét vezesse és a családját a tönk szélére jutott volna. A katonai hatóság, amely egyaránt szem előtt tartja a hadi és polgári érdekeket, teljesíteni volt hajlandó a kereskedő kérését és megkezdte a katonai osztályt, hogy a kérelmező helyébe küldjön egy fiatal embert, aki tegyeres szolgálatra alkalmas, de hadimunkát tud végezni. Találtak is egyet, K. Mihályt, aki alig múlt tizennyolc esztendő, tanult géplakatos. Értésítették, hogy hadimunkára kell jelentkeznie.

Meg is jelent az illetékes helyen egy reggel, gyűrött, álmosan, fáradtan. Látszott rajta, hogy az elmúlt éjszakát átvirrasztotta.

— Eppen most jövök szolgálatból, vasutas vagyok az Acsev-nél hat hónap óta és ezért nem vagyok hadimunkára kirendelhető.

Csakugyan vasutas egyenruha volt rajta, utazó kézi táskája a kezében és a fennálló miniszeri rendeletek értelmében el kellett bocsátani.

A katonai ügyosztály, amely ugyancsak szíven viselte a korosabb kereskedő sorsát és szerette volna, ha az minél hamarabb haza jön, sürgősen más helyettesítés után nézett. Minthogy speciális munkásról volt szó, bizonyos eltelet egy-két nap, míg az itthon lévők közt megteletet találtak volna. De nem kellett ezt a nagy munkát elvégezni.

Tegnapelőtt beállított egy idősebb asszonyt és a katonai ügyosztály egyik tisztviselőjét kereste fel.

— En K. Mihály édesapja vagyok — mondotta — arról értesültem, hogy a fiatal hadimunkára akarják elvinni az urat.

— Nem lehet, mert vasutas — szölt a tisztviselő.

— Dehogyan nem lehet kérem, dehogyan nem. Sőt csak tessék vele rendelkezni, mert nem volt az sohasem kérem még a vasútnak a táján sem, hacsak nem utazott. Kérem őt elvinni, nagyon jót cselekszenek vele is, velem is. A fiu dologkerülő, nem akar dolgozni és most, hogy megtudta miről volt szó, felvette az apja egyik egyenruháját és így jelentkezett az uraknál. Nem szolgálatban, hanem lumpolásban töltötte az éjszakáit. Reggel szokott elmenni hazulról, elvitte magával az egész napi ételmelet és éjjel felé vetődött rendszeren haza. Utótt-vert bennünket öregeket és az egész házat molesztálta. Nagyon hálásak leszünk, ha a hadseregbe viszik el. Amellett, hogy velünk jót tesznek, egy másik emberen is segítenek.

Megnyugtatták a jó asszonyt, hogy a kérését teljesítik. Alig távozott a város házáról, megjelent annak a háznak a tulajdonosa, ahol K. Mihály szülei laknak és ugyancsak kérte az urat, hogy szabadítsák meg a házat a kézenfekvőnél, aki valóságos réme a szüleinek és a lakóknak.

Ma már utban van a hadsereg nevelésére bízott ifju, aki köz kívánatra vonul be, hogy a legkomolyabb nevelő intézetben, a hadseregben vájék derek emberré.

Nem adjuk vissza a megszállott orosz területeket.

(A központi hatalmak maguk intézik el a lengyel kérdést.)

Naturai tudósítás.

Berlin—Bécs, április 6.

Bécs. A Pester Lloydnak jelentik: Bécsi metropolitán köröknek Bethmann-Hollveg beszédéről az a véleményük alakult ki, hogy a beszéd az entente fővárosaiban nem hagy kétséget az iránt, hogy mik Németország céljai és milyen feltételek mellett kötnek meg a békét. Bethmann-Hollveg csupán Németország nevében beszélt. Ausztria-Magyarországra vonatkozólag felsorolta a balkáni eredményeket, az ellenséges orosz területekről pedig tételek nélkül megmondotta, hogy ott nem tűrhetjük el az orosz uralkodást. A központi hatalmak a lengyel kérdés rendezését önmaguk fogják elvégezni.

Berlin. A birodalmi gyűlésen a szociáldemokrata munkaközösség határozati javaslatot nyújtott be, amely felszólítja a birodalmi gyűlést, hogy a kancellárhoz a következő kijelentést intézze:

A tengeraltjáró hadjárat dolgában is érvényesülnie kell a nemzetközi jog határozmányainak. Különösen a kimélet nélküli tengeraltjáró háborút, vagyis az ellenséges, vagy semleges államok kereskedelmi és személyszállító hajóinak előzetes figyelmeztetés nélküli megtorpedozását semmi körülmények között nem szabad gyakorolni. A birodalmi gyűlés elvárja, hogy a birodalmi kancellár a béketárgyalások megindítása után a legsürgősebben megegyezést igyekezzék létrehozni a hadviselő népek között.

Peyer (baloldári): A kancellár beszéde erős bizonyítéka, hogy Németország céljait kivirta. Belellenség sem ragadhatja ki kezünk-

ből azt, amit már birtokolunk. A szociáldemokrata munkaközösség indítványáról kijelenti, hogy amíg ellenségeinkben hiányzik a hajlandóság és a jóakarát a béketárgyalások megkezdésére, kényszeritenünk kell őket erre katonailag. Elismeri, hogy a semlegesek helyzete sem rózsás. Hollandia nem a központi hatalmak, hanem Anglia és szövetségesei ellen védekezik. Bizik abban, hogy az Unió igazságos lesz a német néppel szemben.

(A szociáldemokrata munkaközösség, mint ismeretes, Hasse-nak, aki a szociáldemokrata pártból kilépett, újonnan alakított pártja. A szerk.)

Berlin. A birodalmi kancellár beszédéről a Berliner Tageblatt azt írja, hogy a beszéd igen meleg tónusu volt és a jövőbe vetett szilárd bizalomnak adott kitejezést. A német nép teljesen átérzi azt a torró köszönetet, amelyet a kancellár a künn harcolóknak tolmácsol. Hasonlóképpen helyesli a népet, hogy a kancellár a szegényebb néposztályok áldozatkészségét csodálattal ismeri. Minden lehető meg kell tennünk, hogy a német asszonyokat és gyermekeket távol tartjuk az inségtől, a mivel ellenségeink fenyegetnek.

A Lokalanzeiger a beszédnek azt a részét mondja a leghatásosabbnak, melyben a kancellár megállapítja a különbséget ama célok között, amelyekért mi és amelyekért ellenségeink a háboruba belementek. Ellenségeink semmi kétséget sem hagytak az iránt, hogy céljuk Németország megsemmisítése. Nekünk velük szemben sohasem volt hasonló szándékunk. Eppen ebben a tényben van rendíthetetlen ellenálló erőnk legerősebb alapja. Azok az államférfiak, akik Londonban, Párisban és Pétervárott egyre hirdetik, hogy céljuk Németország gazdasági megsemmisítése, megkíszerelték azt az erőt, amely az 6 leküzdésükre törekszik. Azok a háborus élők, amelyeket a kancellár körvonalazott, oly mérsékletesek, hogy végkép el kell némulnia annak az újabb és újabb tett szemrehányásnak, hogy Németország az európai hegemoniára törekszik.

A Vossische Zeitung kiemeli, hogy a kancellár szerencsés kifejezést használt az angol miniszterelnökkel szemben, midőn emlékeztetett arra, hogy Asquith legutóbb panaszkodott, hogy Németország nem tett határozott békejavaslatot, amelyről tárgyalni lehetne, de egyidejűleg Németország hatalmának megsemmisítését tűzte ki Anglia háborus céljául. Ezen két követelés természetesen nem egyeztethető egymással össze. Ha Anglia a porosz hatalom megsemmisítésének követelését állítja az ily tárgyalások elé, a két ország közt a béketárgyalás eredménytelenül végződne.

Berlin. A Wolff ügyvétség jelent: Vilmos császár a kancellárnak szerencsés kivonatát fejezte ki erőteljes szavaiért, amelyekkel kifejtette a helyzetet a múlt és a jövőre vonatkozóan.

SPORT.

+ Az Aradi Torna Egyesület e hó 9-én vasárnap délután tel 4 órakor a Ferencvárosi sporttelepéről indulva rendezte a Magyar Atlétikai Szövetség megbízásából, déknyugatországi kerületi 8 kilométer távolságra mezei hadi futó bajnokságot. A versenyen előre látnatólág részt vesznek a rendező torna egyesületen kívül az aradi és a szabadkai munkástestvedő egyesületek futó csapatai. A verseny után az aradi házezred 1. századának kezeiben alakult futócsapat, melyben több neves játékos is szerepel, tartja meg első nyilvános mérkőzését az ATE kombinált csapatával tel 6 órai kezdettel. A bevétel a Vak katonák segély alapja javára lesz fordítva.

Megnyerte a román egyház a tíz milliós zárda pert.

(A budapesti királyi tábla ítélete. — Meg kell osztani a szerb egyházi zárda vagyont.)

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 6.

A budapesti királyi ítélőtábla ma tartott ülésében foglalkozott azzal a felelősséggel, amelyet Metianu János nagyszombati érsekmetropolita még 1914-ben adott be, a budapesti törvényszék, mint delegált bíróságnak, a görögkeleti román egyháztörök a szerb metropolita ellen indított zárda-perében 1914. május 2-án hozott ítélete ellen.

A királyi tábla kimondotta, hogy a görögkeleti szerb egyház török tartozik, hogy a vitás zárdák területi vagyoni joghatóság megosztassék a szerb és román metropoliták között. Kimondotta továbbá, hogy a hodoszodrogai zárda vagyona közös egyház vagyona. A tábla utasította a delegált budapesti törvényszéket, a megosztás kérdésében határozzon.

A pert körülbelül hat évtizede indította meg a görög keleti román metropolita a hasonlítású szerb metropolita ellen az öfelsége által delegált budapesti törvényszék előtt. A görög keleti zárdák és az azokhoz tartozó körülbelül tíz millió értékű ingó és ingatlan vagyonnak, az 1868. IX. tc. alapján a zárdák hovatartozásának megállapítása és a bányai zárdák közül a Temes megyében, románlakta területen levő beadini, szentgyörgyi és meszicei zárdáknak a nagyszombati román metropolita, helyesebben az aradi és karánsebesi püspökségeknek joghatósága alá rendelése és ezeknek lehetőleg áthozatala iránt. A metropolita arra alapította kérését, hogy 1868-ig, amíg a karánsebesi görögkeleti metropolita egység volt, a vegyes területen minden egyházi intézmény és vagyon közös volt, amely tényrel szemben a kizárólagosságot állító szerbeket terhel annak a bizonyítása, hogy a zárdák a szerbek külön tulajdonát képezték. Hivatkozott továbbá kérésében a metropolita arra, hogy 1864-ben a király a hierarchia szétválasztás tárgyában magas rendeletben a zárdákra vonatkozó egyházi kongresszust egység létesítésére utasította. Ennek folytán a románok a magyarországi buszonnyole rendben öntöz zárda közül a felelő hármat kerék magának megkötötték.

A szerb megtagadták a kérést azt állítván, hogy a zárdák ők alapították, de azt is vitatták, hogy felperes jogigénye már az evo elővitt. A teljes perek a per során a zárdák alapításának kérdésében kiterjeszkedtek egészen a honfoglalásig menő adatokra, a szerb az általa történelmi alapítást, a románok a román alapítást, illetve a másik alapítás lehetetlenségét bizonyítva a történelmi adatokkal. A románok arra is hivatkoznak, hogy a partikuláris szerb alapítás közjogilag lehetetlen volt, mert 1864-ig a partikuláris nemzeti egyházi jog nem is létezett, de tagadták a zárdák kizárólagos szerb jellegét is és hivatkoztak arra a tényre, hogy a legújabb időkig az összes görög keleti egyháznak része volt.

A budapesti törvényszék több napi tárgyalás után 1914. május 2-án végre ítéletet hozott az évek óta húzódozó perben, amelynek eldöntése azért tartott olyan sokáig, mert az óriási

peranyag tanulmányozásában hat referens meghalt.

A törvényszék a felperes román metropolitát keresetével elutasította és a négy alperesi ügyvédre való tekintettel százharmincezer korona perköltség megfizetésében marasztalta el.

Az ítélet indoklásában kimondta, hogy a kereseti zárdák 1868-ban és azóta az ítélet napjáig folyton a szerb birtokában voltak, amiből azt a vélelmet lehetett megállapítani, hogy a zárdák kizárólagos szerb tulajdonok. Ezzel szemben a román metropolitának kellene bizonyítani, hogy a zárdák közös, vagyis, hogy ezekre jogigénye van. Ennek bizonyítása nem sikerült, mert a törvényszék azt találta, hogy a zárdák mindig szerb szláv jelleggel bírtak és ezért az ő tulajdonuk gyanúját érintették. Az 1868-iki, a hierarchia szétválasztó királyi rendeletet a törvényszék nem fogadta el jogorrássá, mert annak a zárdákra vonatkozó része nem lett törvénybe iktatva.

A hatvan oldalra terjedő ítélet ellen a görög keleti román metropolita felelősséget jelentett be, aminek folytán az óriási terjedelmű per a budapesti királyi ítélőtábla elé került, amely ma a román egyházra kedvező ítéletet hozott.

Bűnügyek egy elcsábított öngyilkos urileány körül.

(Aradon ülnek a regény szereplői.)

Arad, április 6.

Zola, Maupassant, Prevost, Bródy, Gorkij és a földkerekség összes naturalistái se tudnak olyan regényeket produkálni, mint a legnagyobb naturalista: az élet. Így, az alább elmondandó történet, amelynek szereplői most Aradon ülnek büntetésüket, igazolja azt a legfrappánsabban.

Az eset szereplői egyenruhában járó állami tisztviselők, akik mind a hárman Grában laktak. Egy alig 30 esztendőse intelligens fiatal ember megtudta, hogy esodasság fiatal lányt a felelősségre hatalmába kerítette. Főkeresete főlőbbvalóját és arra kérte őt, hogy ne tegye szerencsétlenné az ártatlan lánykát.

— Bizék bennem — mondta a komoly férfi — én tudom a kötelességet.

Néhány hét múlva azonban a fiatal állami tisztviselő megtudta, hogy fölértse elcsábította a lányt. A szerencsétlen női lény sajnójában legyérrel ostroma ki életét. Amikor bátyja megtudta ezt, izgatottan berohant egyenruhás főlőbbvalójának hivatalába és tetőleg inszultálta az ott tartózkodó férfit. Amikor az viszonzni akarta a tetőleges sértést, a fiatal ember revolverrel megsejt a mellének és aztán sértetlenül távozott. A helyiségben a megvert férfi egyik kollégája is jelen volt, így tehát csak ő látta az inszultust. Amikor a fiatal ember elintézte a veszekedést, föl-

ment Grác legmagasabb állami hivatalába és ott ezt jelentette:

— Az előbb véresre pofostam X. urat, mert elcsábította a lányomat; ismerem tettem következményeit. Kérem, tartóztassanak le engem is és X. urat is.

A legfőbb hivatalban jegyzőkönyvet vettek fel a rendkívüli esetről, azonban nem tartóztatták le a különös viselkedésű fiatal embert, hanem elbocsátották és kijelentették, hogy az ügyben megindítják az eljárást.

Ezen az estén Grác egyik éjjeli mulatóhelyén együtt borozgató a délelőtti súlyosan bántalmazott X. ur és a tetőlegességnél jelen lévő kollégája. Éjjel után X. ur a potonokra tért.

— Nagyon réstellam a dolgot — mondta — a az a borszantó, hogy a fickónk igazán van. Oszintén bevallhatom, hogy becsületlen dolgot követtem el és éppen ezért nem is fogom feljelenteni a támadómat. Hagyom futni azt az elkeseredett embert.

— De mi lesz, ha mégis kitudódik a dolog, s ha engem is kihallgatnak?

— Kollégális kötelességed lesz szintén letagadni a dolgot. Senki se látta, senki se tud róla. Nekünk jobban hisznek, mint annak a fickónak.

— En nem megyek bele az ilyen dologba.

— De kérlek, én nem kívánom ingyen. Az életemről van szó, hajlandó vagyok áldozatokat is hozni.

— Na és mennyit?

— Ézer koronát.

— Ennyiért nem vallok hamisan, — mondta cinikusan a kolléga.

— Adok háromezer koronát.

Es megállapították ötezer koronában. A felét azonnal át is adta a megpótozott férfi.

A nagy beszélgetésben nem vették észre, hogy megállapodásukat egy ügyes pincér kihallgatta.

Néhány nap múlva megindult a vizsgálat. Kihallgatták az inszultált férfit és a szemtanúkat, azonban mind a ketten kijelentették, hogy nem is ismerik a panasszkodó fiatal embert. A tájelmában szinte öröngő ifjut erre elme-gyógyintézetbe vitték, a megfigyelés alá helyezték. A különös esetek Grában híre terjedt és megjutta az a pincér is, aki az éjjeli mulatóban a két férfi beszélgetését kihallgatta. Amikor a fiatal embert a tébolydából kiengedték, a pincér elmondta tapasztalatait. Erre az ifjú a pincér kíséretében újból felment az illetékes bíróságra és ott ismét megindították az eljárást. A két kollégát tartóztatták és ezek lassankint beismertek bűnüket.

Erre a bíróság az inszultáló fiatal embert két évi, a teljesbörtönre 7 évi, a kollégáját pedig 3 évi fogságra ítélte. Mind a harmóukat az aradi fogházba hozták, s itt ülnek ki büntetésüket.

Nyomatvány rendelőik

szives figyelmébe ajánljuk, hogy szükségleteikről idejekorán gondoskodni sziveskedjenek, amelynyben később a — papíráruk rendkívüli emelkedésére való tekintettel — kénytelenek leszünk mai árainkat aránylagosan emelni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Péntek: „A Fehér felhő” és „Szigetvári vértanúk”.

Szombat: este: „A Fehér felhő” és „Szigetvári vértanúk”.

Fehér felhő.

(Molnár Ferenc *mirakuluma* 5 képen.)

Arad, április 6.

Molnár Ferenc kis drámai munkájának, a *Fehér felhőnek*, az ő kétségtelenül nagy írói egyéniségén kívül jelentőséget ad az merész gondolat, amelyre betűruhát, a világháború folyamán először ő adott. Ezt a gondolatot milliók érezték, végiggondolni kevesen tudták, kimondani rajta kívül senki sem merte. Pedig a gondolat ott röpköd a nagy magyar állóid végtelen rónaságán, az akác-lombos taluk kis háza fölött, a hitbizományos, papibirtokos, kivándorlásban megrikult magyar paraszt-zsellér nádfeleles kunyhója tájékán. Ahol millióknak nincs egy talpalattnyi földjük s a zsiros magyar rónaságból legteljebb annyi a birtokuk, amennyit a temetőben egy sírhalom elfoglal. S ezek az áldott, békés, türelmes zömök kis magyarok mentek el panasz, keserűség nélkül, zászlós és dalos vonatokkal, százezerszámra, hogy megvédjék ezt a földet, amelyből semmi sem az övék.

Ezt írta meg Molnár Ferenc. Az ő kis darabjának ez a vezér gondolata. Minden más csak aranyos sujtás a huszárdolmányon. Az egész nemzet szíve dobbant meg a költőben, mikor a lianovai huszárok legendás vitézségét csodálta s hősi haláluk fölött elgondolkozott. Először jöttek a fiúk, akikről följegyezték, hogy bajtársaik temetésén mindig ezt a nótát dalolták: — Hazafelé fehér felhők szállnak! Vigyetek hirt az édes anyáknak: fölöttünk már vadvirágok nyílnak s alkonyatkor, összebujva — sírnak! Aztán jöttek az apák, az öreg magyar néptelkölők s csakhamar fölöttük is nyíltak a vadvirágok, de már nemcsak ezek, hanem az egész nemzet is sírt, alkonyatkor, összebujva...

Kétségtelen, hogy e szociális tendenciája, merész kis drámai koncepció, a maga őszinteségével belemarkol minden igaz magyar szívébe. Megbabonáz, könyvet fakaszt s felcsalja ajkunkra a tolakodó miért-eket. Miért haltak meg ezek az öreg huszárok? Miért maradt árva annyi gyermek s özvegy, annyi meleg szívű derék asszony? Miért pusztultak el az élet örömeit még meg se kostolt fiatal fiúk, kis vőlegények, kik még rá se értek megcsókolni a menyasszonyukat? Miért haltak meg az aranyszínű mesék a villogó kard, csillogó ruhájú, szívvelszel versenyző huszárról?!

Ezeknek a kérdéseknek, ezeknek az érzéseknek adott hangot Molnár Ferenc. Nem riasztó kürtök szavával: csendesen, halkán, könyéken átszűrt beszéd alakjában. A szédületesen biztos és rafinált színpadi technikával dolgozó író egy régi magyar predikátor egyszerűségével és tömörségével beszél hozzánk. Ugy, ahogy a komoly apák szoktak a figyelő gyermekükhöz. A színpadot kedvelő, fényekkel festő, alakokkal, jellemekkel, érzésekkel szonglőrösködő virtuóz átváltozik egy halk hangú elbeszélővé, kinek meséjén egy könyves felhő egysszerű árnya borong.

Ugy hat reám a Fehér felhő, mint egy triptichon, egyetlen keretbe foglalt hármas kép. Az első kép: egy kis parasztszoba, melynek nyomott levegőjében két mindenét odaadott özvegy asszony méhetetlen keserűsége és val-

lósos megnyugvása él. Munkácsy kitűnő színei elevenedtek itt meg; még az ő képeiről elmaradhatatlanul gyermekarc is itt ragyog. A második kép: a csoda, a gyermekek menybenmenetele: egy XVI. századbeli reformátor bibliai templomi képe, amelyről lesugárzik a meggyőződés, a csodákba vetett hit ereje és tanatizmusa. A harmadik kép: a menyország; az angyal és a huszárok; a meghalt apák nyakát ölelő, élő gyermekek: egy hollandi rézmetszet, amelynek sötét tónusán nem tud át ragyogni semmitéle mennyoi tény. A három képet egy karpáti havas éjszakán pihenő huszártábor dekoratív kerete tartja össze.

Az előadást — valósággal ambicionálták színészeink. Mindenki tehetségének teljességével állott az író céljának a szolgálatába. S ha mégse sikerült minden igyekezetük: azt e kis színmű különleges stílusának is tulajdoníthatjuk. Színészeink mesét kerestek itt is, holott a Fehér felhőnek nincs cselekvénye; itt egy mélységes gondolatnak egységes hangulatát kellett megtalálniuk, inkább elmondaniuk, mint megjátszaniuk. Heppesné maga volt az alakot öltött könyves gyász, hangjának sötét színe, feletést nem ismerő rajdaima könyveket esalt mindenki szemébe. Kápolnay Juliska talán tulságosan éreztette a negyven hónapos özvegy jozan megvigasztalódását. Ugy éreztük, hogy itt inkább egy mesterségesen elnyomott fájdalomnak kell jelentkeznie, mely az itjabb özvegy vigasztalása közben is kiújul s elborítja a titkolózni akaró szívet. Borosnyai Káti szépen beszélt, de járásában, mozdulataiban tulságosan földies volt. Mozgásában több könnyedségnek kell lenni, járása legyen suhanó, nesztelen, ahogy azt elképzeljük, ha angyalokról gondolkozunk. A „halott huszárok” közül Barics Gyulán minden díszetünk. Természetes és egyszerű volt. Nagyon jó volt Várnai és Hidvégi, de nem egészen osztozunk velük a szerep felosztásában. Jól tudjuk, hogy a magyar paraszt vontatottan beszél, de ennyire szaggatottan nem, amint ők tették. Molnár Ferencnek nem volt intenciója, hogy alakjainak karakteret a „felhőn túl” megváltoztassa, sőt! — előlve rajtuk a szomorúságnak halk színeit — meghagyta őket olyanoknak, amilyenek „lent” voltak: józan, okos, tisztas beszédű öreg magyar néptelkölőknek. Ebbe a hibába esett Kertész Dezső is, akinek rokonszenves kis kadetja tulságosan merev és halk beszédű volt. Hiszük, hogy a következő előadásokon ezeken könnyű lesz változtatniuk. A hangulatnak rovására esett a második kép végső jelenete is, midőn a két ágyból tulságosan felnőtt gyermekek keltek ki. A két beszédű ám legyen a felnőtnek közül való, de a többi gyermek apróbb, így valószínűbb is lesz a kép. A rendező ezen is segíthet egy kis jóakarattal.

Ezek volnának a kifogásaink, amelyeket nem hallgathattunk el, hiszen nagy gondolatoknak irodalmi formájáról, szép magyar munkáról, ékes magyar beszédéről van szó. Ellenben igaztalanok volnánk, ha meg nem emlékeznénk arról, hogy mindezek elmosódó csekélységek ahhoz a sok értékes színészi munkához képest, amelyben igaz gyönyörűségünk tellett. A Fehér felhő már csak ezért is meg kell néznie az iskolás gyermektől a felnőttekig, mindenkinek.

Molnár egyfelvonásosa előtt: Zrínyi esküjét, Jókai Mór: Szigetvári vértanúk című művének első felvonását adták. Harmath, Kápolnai, Hidvégi, Kertész és Delli szép összjátékot produkáltak. Zrínyi esküjét Hidvégi rendezte stílusosan. Z. A.

* A színház hírei. *Hjúsági előadás.* Szombaton délután 3 és fél órakor tartja a társulat a legközelebbi ifjúsági és népies előadást, színpadra kerül a *Sárga oszlop*, Csapreghy Ferenc kitűnő népszínműve, a lésszerében Z. Váradi Margit, Szász Anna, Barics, Várnai, Győző, Hidvégi, Polgár S., Herold, stb. Este 7 és fél órakor a *Fehér felhő*, Molnár Ferenc csodajátéka van műsoron. — *Vasárnapi előadások.* Vasárnap délután 3 és fél órakor Engel (Kálmán) Sárika felléptével megismétli a társulat Bródy kitűnő színművét, *A tanító-nő-t*, ugyanabban a szereposztásban, mint legutóbb volt, este 7 és fél órakor pedig Molnár Ferenc anirakuluma, a *Fehér felhő* kerül színpadra, melyet minden előadásnál megelőz a *Zrínyi esküje* színmű, a *Szigetvári vértanúk* 1-ső felvonása. — *Előkészületben:* *A nőstény ördög*, Schönher szenzációs színműve és a *Derék Fridolin*, operett-ujdonság; mindkettőből megkezdődtek a próbák.

* Hangverseny az aradi honvédek javára. A holnaputáni monstrehangversenyen a kulturpalotában Beszék Ferenc altábornagy védnökége alatt Fichtner és Zellner karnagyok felváltva fogják dirigálni a szegedi honvédekkel 70 főre kiélezített aradi katonák és tilharmonikus zenekarokat. Tolmácsi zenekisérettel fog hegedülni. A jövedelem az aradi rokkant honvédeké és hátramaradottaié. Jegyek Scherhag H. és Fia cégnél csekély számban kaphatók. 1840

* Einar Zangenberggel Drinápolyi titka szenzációt keltő háborus sláger előrangú pótműsor keretében vasárnap mutatja be az *Erzsébet mozgószínház*. Ezen kolosszális kép témája mintegy felelevenítése a lezárt Balkán háborúnak, melyben jelenlegi szövetséges haderőt Bulgária és Törökország mint ellenségek állottak egymással szemben. — Legközelebb egy óriási cirkusz-dráma, a *Tűz királynő* 4 felvonásos sláger kerül bemutatásra. 171

* Egy Pierrot története. (Franceska Bertini az Urániában.) Egy régi ismerőse a mozi világnak, aki egyszerűs mind méltán tekint magát a legnépszerűbb művésznek fog ma a színházban játszani. Erről az isteni szépségű nőről már a *Za la Morte* kép bemutatása alkalmából megirtuk, hogy bája, szédületes technikája, nagy művészi tudása nemcsak a jelen, hanem a jövő kétségtelenül legnagyobb művésznőjévé avatta. A közönség pedig ezt a bírálatunkat nemcsak, hogy megerősítette, hanem a hihetetlen siker jegyében még fokozta is. A mai kép is már tárgyában is mintegy a művésznő számára íródott. A kedves Pierrot, a boldog szerelmek hőse, aki a gálans kalandok, a gondtalanság és szerelem jelképezője, tragikus hős ebben a zengő lírájú darabban, mely édes és bus egyszerre. Louise pedig a szerelmük tragikumát némán elviselő nők meritimságát képviseli. — „A nagy eset” detektív szenzáció legközelebb színpadra kerül az „Urániában.”

* Psylander az aradiakhoz. A következő levelet kaptuk: Van szerencsém összes aradi tisztelőmet, ismerőseimet és barátaimat esküvőmre meghívni, amelyet törvényes és egyházi formák megerősítésével, a magam hite és módja szerint 1916. április hó 7-től, péntektől kezdve szándékozom Aradon, az Appollóban egy 3 felvonásos filmujdonság keretében megtartani. Szencsekivánatok tolmácsolását nagy elfoglaltságom miatt csak az előadásokon való személyes megjelenés útján kérem. Nászajándékok közvetítésére, helyelőjegyzések elfogadására s általában bármitéle intézkedés megtételére kizárólag az Apolló-mozgószínházat jogosítottam fel. Öszinte nagyrabecsüléssel Waldemar Psylander. Koppenhága, 1916. április napján.

* Belgrád bevételénél Petár királynak a szerbek által telgyújtott belgrádi konak titkos filmraktárából származó filmeket kizárólagos joggal az *Erzsébet-mozgószínház* fogja bemutatni. 111

* Kiváló ujdonságok Kerpel kölcsönkönyvtárában és zeneműközlönyjében. 139

Románia teljesíti a bolgár kívánságokat.

(A román-bolgár transito forgalom. — Derussi szófiál román követ missziója.)

Államati tudósítás.

Bukarest, április 6.

Románia és Bulgária viszonyában, a román lapok egyöntetű megállapítása szerint, az utóbbi időben lényeges javulás állott be; Bulgária közvéleményében kellemetlen benyomást keltett még nemrég több száz áruval megrakott vagon visszatar-tása Romániában, amely kérdés a szobranjében is szóba került, ahol maga Radoszslavow miniszterelnök adott kifejezést az általános elkedvetlenedésnek Románia indokolatlan eljárása felett.

A napokban azonban a román kormány elhatározta, hogy a bolgár kívánságokat előékenyen teljesíti és bizonyos gazdasági meg-egyezősi törekvéseket árult el. Főleg bizonyos cikkek, mint például bolgár dohány kicseréléséről van szó.

Tegnapelőtt Derussi szófiái román követ, aki hosszabb ideig szabadságon tartózkodott Bukarestben, új instrukciókkal tért vissza Szófiába, ahol sikerült is több fontos gazdasági kérdésben a bolgár külügyi hivataliál kormánya megbízásából megállapodnia.

Főként és ez mindenekelőtt fontos, teljes megegyezés jött úgy lát-szik létre a román—bolgár transito-forgalom dolgában.

Tontscheff bolgár pénzügyminisz-ter még a vonatkozó tárgyalások fo-lyamán így nyilatkozott az „Utro“ munkatársára előtt:

— A román—bolgár viszony ros-zszabodására vonatkozó hírek telje-sen alaptalanok. Erre vall az a kö-rülmény is, hogy Derussi szófiái ro-mán követ különös instrukciókat ka-pott annak kijelentésére, miszerint Románia továbbra is ápolni és renntartani akarja a jó szomszédi viszonyt Bulgáriával.

A román kormány korlátlan tár-gyalási joggal ruházta fel Derussit egy bolgár—román gazdasági meg-egyezős keresztülvitel céljából.

— Derussi vonatkozó biztosításait — ugymond a bolgár miniszter — megnyugvással fogadtuk. Bulgária minden lehető meg fog tenni e tár-gyalások megkönnyítésére és azok eredményes befejezése érdekében. A két országnak sok közös érdeke van, amely a megegyezést szüksé-gessé teszi.

A bolgár miniszter ezen korábbi jóslatai, amelyeket egyes lapok egé-szen téves értelmezéssel, sőt lényeg-beli stilizálással publikáltak, úgy lát-szik meg fognak valósulni.

Pescheff miniszter, a Derussival folytatott tárgyalások során kijelen-tette az újságíróknak, hogy Románia hivatalos köreinek magatartása semmi kívánni valót sem hagy maga után.

Anglia megtilt minden kivitt Romániába.

Bukarest. A „Nationalul“ értesülése sze-rint, az angol kormány megtiltotta a kivitelét Romániába annak a 800 tonna kénsavnak, a melyet a román kormány megvásárolt és ki is fizetett.

A Nationalul ezen értesülését megerősíti a félhivatalos „Independance Roumaine“-nek azon jelentése, hogy tekintettel a kénsav be-szerzésének lehetetlenségére, a földművelés-ügyi miniszter egy bizottságot küldött ki, amelynek az a feladata, hogy tanulmányozza a módot, mint lehetne a szőlőtermés szükségle-tének megfelelő mennyiségű kénsavat más anyaggal pótolni.

Az egyik román lap a fentiek megállapi-tásához a következő kommentárt fűzi:

„Most elképzelhetjük, milyen bánásmód-ban lenne akkor részünk, az entente részéről, ha az nem volna kénytelen annyira rajongani értünk.“

Filipescu meggyőződött Orosz-ország tehetetlenségéről.

Budapest. A Vossische Zeitung bukaresti tudósítója jelenti: Az orosz-barát románság köréből most szíva-rognak ki megbízható hírek azokról a tapasztalatokról, amelyeket a rusz-szotilek fővezére: Filipescu pétervári útján tett. Bizalmas barátainak be-ismerte Filipescu, hogy elvesztette minden reményét Oroszország hatal-mában, mert az oroszok képtelenek arra, hogy akár csak helyi győzel-meket is érjenek el a fronton. Ezt lassan egész Oroszország be fogja látni és ezen nem segítenek azok a vigasztalásai kitalált hazug győzelmi jelentések, amelyekkel az orosz köz-véleményt félre akarják vezetni.

TORVENYKEZÉS.

§ A lőcsei helyettes polgármester a vádiottak padján. Kassáról jelentik: Ma reg-gel kezdte meg a kassai királyi törvényszék Rejovszky János lőcsei helyettes polgármes-ternek és társainak: Schwartz József ottani mézárós és ennek fia: Schwartz Oszkár bün-ügyének tárgyalását, akiket az ügyészség a véderő ellen elkövetett vétséggel, azonkívül Rejovszkyt a Btkv. 394. és a Btkv. 398. §-ban meghatározott egy-egy, tehát összesen két rendbeli közokirathamisítás büntetével vádol. Rejovszky János lőcsei helyettes polgármester, katonaiügyi referens ellen az a vád, hogy Schwartz József lőcsei 67 éves jómódu mé-záróssal összejárított azon okból, hogy Schwartz fiát, Schwartz Oszkár a katonaság alól kimentse. Rejovszky közokirat hamisítás-sal is van vádolva, mivel a sorozandók jegy-zékéből kihagyott Schwartz Oszkár nevét a jegyzékbe utólag vette be „alkalmatlan“ jegy-zettel, utóbb pedig a jegyzékeket megsemmi-sítette. A tárgyalás elnöke Münster Tivadar tör-vényszéki elnök. Ítélet az ügyben holnapra várható.

§ A csigérgyarmati gyilkosok a nagy-váradi esküdtek előtt. Nagyváradról jelentik: Évek óta hozódó bünper került ma, ezuttal harmadikban esküdtek elé. Az aradi törvény-ezők vizsgáló bírása először eredmény nélkül nyomozott benne, de hat évvel utóbb mégis kipattant a gyilkosság. A bünperben az aradi esküdtek ekkor felmentő ítéletet hoztak, am-lyet Kuria megsemmisített, mert úgy találta, hogy ténykérdésre vonatkozó válaszukban tévedtek. Így jutott az erre delegált nagyvá-radi esküdttörbíróság elé Demb György, Serán Pálné, Morár Lázár és Demb Györgyné esi-gérgyarmati lakosok bünügye. A nagyváradi tárgyalást, amely ma kezdődött és előrelátha-tólag három napig eltart, Szöllösy Gyula tör-vényszéki bíró vezeti.

Szerbia önálló vámterület.

(A belgrádi főkormányzó rendelete.)

az Aradi Közlöny maostól.

Arad, április 6

Április tizedikén Szerbiának a monarchia által okkupált területein vámrendtartás lép életbe, amely a hozzátartozó vámtarifával együtt a belgrádi katonai kormányzósaág rendeleti közlönyében jelent meg. Ezerint tehát Szer-bia okkupált részei külön vámterületet al-kotnak, a vámtarifában részlegesen felsorolt áruk a megszállott területekre való bevitelnél tehát vám alá esnek. A vámeljárást a Bul-gária felől való behozataloknál a császári és királyi katonai vámhivatalok, a magyar-szorb határnál a királyi magyar vámhivatalok és a bosznia-hercegovinai-szorb határnál a bosznia-hercegovinai vámhivatalok végzik, amelyek közül az első helyen említettek ugyan a belgrádi katonai főkormányzósaág alá tartoznak, de vámszolgálatukat mégis a magyar királyi pénzügyminisztérium irányítja.

A belgrádi katonai főkormányzósaág joga-sított felülvizsgálni a vámhivatalok működé-sét, a magyar pénzügyminisztérium és a kö-zös pénzügyminisztérium pedig fontosabb in-tézkedéseiket a hadsereg főparancsnokság hoz-zájárulásával tehetik meg a hivatalokban.

Vámmentesen szállhatnak be az okkupált szerb területekre 1. a monarchia és szövetsé-gesei katonaságának azánt szerzetadományok, 2. az osztrák-magyar hadsereg és katonai hi-vatalok, vagy a szövetséges seregek részére küldött áruk, 3. használt ruha és fehérneműek, amelyeket nem eladásra visznek be, 4. hasz-nálati és fogyasztási cikkek, amelyeket utazók — fuvarosok és hajósok beleértésével — saját használatukra visznek magukkal, vagy amelyre foglalkozásuknál szükségük van.

A vámrendelet megszegőit a vám elkerü-lésével bevitt áru értékének négyzerezésével megbírságozzák, azonban a legkisebb bírság negyven korona. Ha a bírság nem hajtható be, hat hónapig terjedhető fogházbüntetéssel sújtják a tettest.

A vámtarifa adatai közül érdekesebbek a következők: a szász kilogrammonként fizetendő vám luza és rozs bevitelénél 5 korona, arpa, kukorica és zab 2-50 korona. Egy métermássa nyers kávé beviteli váma 150, pörkölt kávéé 200, teafé 150 korona. Hus és szalonna méter-mássa után 20 korona vám fizetendő. A bor váma hordóban 50, palackokban 100 korona, a pezsgőé 200 korona, a söré 15 korona.

Azoknak az áruknak a kivitele és keresz-tülzállítása, amelyek a monarchiában már el van tiltva, az új vámterületen is tilos. Az utvi-teli tilalom alól kivételt a belgrádi katonai főkormányzósaág, illetve annak meghatalma-soltja tehet.

Készülődések az orosz fronton

(Kijúlnak a besszarábiai harcok. — Mennyi embere van még Oroszországnak?)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bukarest—Bécs, április 6.

Bukarest. Az oroszok két hónap előtt Kisáziában expedíós hadsereget szerveztek a törökök ellen. Csapatukat most a Fekete-tengeren keresztül visszaszállítják Dél-Besszarábiába.

Bern. A Journal pétervári tudósítója írja: Az orosz fronton a két ellent egyaránt azon dolgozik, hogy váratlan csapást mérjen a másikra. Orosz pesszimisták azt tartják, hogy kritikus idők előtt állunk, mert a rigai öbölben megindult a jégzajlás. A németek arról számoltak, hogy most a mi tengerajattjaink nem dolgozhatnak s így ők hirtelen összevonva flottájukat, tengeri támadást intézhetnek Riga ellen.

A Ruskij Invand írja: Általában az a vélemény, hogy a németek óriási számú tartalékos csapatokat és tömerdek nehéz tüzérséget számtalan az orosz frontra. Ezenkívül keszenlőben van egész flottájuk is.

Iwanow távozik állásából.

Bukarest. Iwanow tábornok legközelebb megváltik a besszarábiai hadsereg főparancsnoki állásától s a cár mellé osztják be.

Tizenhét millió katonát tud Oroszország kiállítani.

London. A Daily Graphic pétervári tudósítója beszélgetett Kusetov orosz ezredessel, aki a cár megbízásából az orosz birodalmat beutazta s tanulmányozta, mennyi katonát lehetne még kiállítani. Az ezredes kijelentette, hogy 1917. év végéig Oroszország 17,000,000 embert tud kiállítani. 1915 óta a munició előállítására és beszerzésére tizenötszörösre emelkedett.

Orosz repülő-támadás Csernovic ellen.

Csernovic. Tegnap este ellenséges repülők jelentek meg a város felett s nagy magasságból bombákat dobtak. A bombák célt tévesztettek, kár nincs. A repülőgépeket a v. dőgyuk elűzték.

Orosz kegyetlenkedések török földön.

Konstantinápoly. A Milli ügynökség jelenti hivatalosan: Az oroszok és az örmény bandák borzalmasan kegyetlenkednek. Az aggodalmakat, sebesülteket és gyermekeket leölik, a nőket elhurcolják és megneveztetik, a falvakat kifosztják, az előkelőbb törököket Oroszországba elhurcolják.

Légi támadás Riga ellen.

Stockholm. A Novoje Vremja jelenti, hogy hat német vízirepülőgép szállt el Raval városa fölött és bombákat dobott le az öbölben levő orosz hajókra. Orosz katonai körök-

ben ezt a repülő-támadást egy német flotta-operáció kezdetének hiszik.

Megkezdődtek a harcok Besszarábiában.

Bukarest. Dorohoiból jelentik a bukaresti lapoknak: A kedvezőtlen időjárás miatt majdnem egy hét óta szüneteltek a harcok a bukovinai határon az osztrák-magyar és az orosz csapatok között. Most a harcok rendkívüli hevességgel újból megkezdődtek. Tegnap egész napon át, megszakítás nélkül borzalmasan dörögtek az ágyuk, megrázkódtatva a levegőt. A harcok a bukovinai front egész terjedelmén folynak, úgy a román határhoz közel, Boiannál és Rarancean felül, mint Csernovictól északra, a Pruth és a Dnyeszter között. Egy a határról érkező személyiség elbeszélése szerint a romániai határral szomszédos területen lévő csapatok legnagyobb része magyar katonaságból áll. Tegnap az orosz tüzérség, amelyet Buda romániai községen túl helyeztek el, erősen bombázott egy osztrák-magyar repülőgépet, a melyik kémszemlet eszközöket Besszarábiában.

A megvásárolt román sajtó.

(Rusztól lapok elterítik a központi hatalmak sikereit.)

Magyar Hírlapok.

Bukarest, március 6.

A „Moldova” mai száma feltűnére méltó cikket közöl a román sajtó korrupciójáról.

Elegendő — írja — ha csak néhány napig olvassuk ama román lapok sürgönyeit, amelyeknek főfoglalkozása lett a négyesszövetség érdekeit képviselni és már is fogalmat alkothatunk magunknak az illető műhelyek üzelméről, illetve eljárásáról.

A verajtékukben dolgozó hírlapírók valóban nehéz feladatot végeznek. A hírek, melyeket négy ellentétes irányból kapnak, különbözők, néha ellentmondók: az ő művésztük már most, hogy miazdezből oly konglomerátumot kovácsoljanak, mellyel az illető mestereiket is kielégítik és mely az olvasókat is, amennyire csak lehet, kétségbe hagyják. Nem könnyű annyi nagykövetségnek eleget tenni és amellett még különböző politikusok követelményeire is hozzájárulni, kiknek a haborús események és csataszínhelyek csak eszközül szolgálnak egy-egy miniszteri tárca elnyerésére.

Általános szabály Romániában mindazon híreket, melyek a németeknek kedveznek, agyonhalgatni, vagy szándékos sajtónibakkal teljesen elferdíteni, vagy pedig valahol a lap végén, az „apró hírcsetés” előtt, apró betűkkel közölni.

Ebben a lap első helyén, vastag betűkkel közlik ama híreket, melyeket a drótlan táviróirodák Poidhuból, Carnavonból, Lionból,

Maltából, stb. küldenek, az olasz és angol távirati ügynökségnek, Havas stb. híreit, vagy a nemzetközi, de a négyesszövetség kormányai által szubvencionált lapok közleményeit, illetve ítéleteit.

Régi szokás szerint a szerkesztőségek a sürgönyöket címeikkel látják el, melyek röviden a tartalmat közlik és e munkánál képzelőtehetségüknek, szimpátiájuknak és érdekeiknek tág tere nyílik. A franciák vagy oroszok bevesznek egy kis lövészárkot — cím: Francia győzelem a Champagneban”, vagy „Győzelmes orosz offenzíva Csernovic ellen”; sőt lenben a német hadsereg legnagyobb fegyvertényei ily címeket nyernek: „Heves harcok a nyugati harcvonalon”, vagy „Visszaszorított német támadások”, vagy „A németek győzelmet jelentenek (t. i. ők jelentik, csak hogy mi nem hisszük el.)” Az olvasók nagy része csak a címeket futja át.

Minden, amit a német flotta tesz, természetesen tengeri kalózkodás, minden, amit légi flottája tesz, megvetendő barbarizmus. A négyesszövetség flottájának cselekvéseit, nyit német városok légi bombázását (Karlsruhe, Freiburg, Saarbrücken) idegen államok semlegességének megsértését azonban a hírlapok, melyek a négyesszövetség tulajdonát képezik, mint csudálatraméltó vitéz cselekményeket állítják az olvasó elé, melyeknek céljuk a teuton barbarizmus tenyegtetése civilizációt megmetteni.

Ha a „rublo- és sterlingofil” hírlapok a központi hatalmak jelentéseit közlik, mindig gondoskodnak róla, hogy a kedvező híreket néhány kedvezőtlenel vegyék körül, melyeket a kopenhágai, stockholmi, genti, vagy bukaresti „levelezők” találhat ki, mert ezen istenáldotta ország fővárosában is e jövedelmző iparág kiváló helyet foglal el. Ezen hírek kézzel-kézzel vándorolnak, világkörű utat tesznek és létjogosultságukat a kormányok és vezérkarok nyit közleményei által nyerik. Ezek közül egy példa: Az a hazug hír, mely szerint a Skoda művek telepén rettenetes robbanás volt, és a híres 30.5 mozárak műhelyeit elpusztította, Bukarestben fogamzott meg és az egész világsajtó reprodukálta.

A korlátolt olvasó mindent tudomásul vesz, nincs ideje, sem türelme, sem tárgyilagos ítélete, hogy az igazságot a hazugságtól megkülönböztethesse; és miután elolvasta az összes táviratokat, azon benyomást nyeri, hogy a négyesszövetség meg van verve, de mégis győz, és a németek habár győznek, mégis elvannak pusztítva és bármit tesznek, minden hiábavaló. Jól voltak szervezve, de „nemokára” sem pénzük, sem municiójuk, sem katonájuk nem lesz és akkor jaj nekik!... A tények ugyan az ellenkezőjét bizonyítják, de a négyesszövetség hírlapjai úgy országukban, mint külföldön egy különös jellegének hódolnak: időt nyerni. Ki tudja?... Hátha fordul a kocka! Addig azonban kobolnak és... hazudnak.

TANÜGY.

(—) Jótékonycélú adakozások. Az eleki állami elemi iskola érdemes tantestülete a tanulók közreműködésével színelőadást rendezett. A tantestület a befolyt tiszta jövedelmet 710, azaz hétszáztiz koronát hivatalomban küldötte be a háboruban elesett tanítók özvegyei és árvái segélyezésére létesített alap javára. A befolyt összeget rendelkezési helyére juttattam. Kérem Károly kir. tanfelügyelő.

Hollandia nem akar Görögország sorsára jutni.

(Megrohanják a holland bankokat. — A semlegesek és a blokád.)

Távirati tudósítás.

Hága—Rotterdam—Hamburg, ápr. 6.

Rotterdam. A Nieuwe Rotterdamse Courant a kormány-nyilatkozattal kapcsolatban azt írja, hogy a katonai intézkedések, évvéintézkedések, amelyek Hollandiasemlegességének megvédésére szolgálnak. Ha a hadviselők bármelyike megsértene semlegességünket, a másik hadviselőnek nem áll jogában területünkre benyomulva bennünket fegyveresen segíteni. Semlegességünket mindkét hadviselővel szemben minden irányban a jövőben is fokozott éberséggel érvényesítjük.

Hamburg. A Fremdenblatt jelenti Genéből: Párisi lapjelentések szerint Londonban a jövő héten újabb haditanács ül össze. A haditanács összeüléseinek oka állítólag a meglepetés-szerű hollandi események.

Hága. Hivatalosan jelentik: A németalföldi sajtó ma közli a Svenska Dagbladet jelentését, amely az állítja, hogy a brit kormány a németalföldi kormánynak azt a javaslatot tette, hogy engedje meg egy seregnek Flandria zeelandi részén való atvonulását. A külügyminiszter közli, hogy ez az állítás teljesen valótlan.

Hága. A hollandi kormány abban a véleményben van, hogy az általános harcéri helyzet szükségessé teszi Hollandiára nézve a legnagyobb óvatosságot és szükséges, hogy semmi kötség se merüljön fel aziránt, hogy Hollandia minden olyan kísérletet, mint a miyent Görögországgal szemben elkövettek, minden eszközzel vissza fog és vissza tud utasítani. A hágai angol követnek az a nyilatkozata, hogy nem tud semmit a párisi konferenciának olyan határozatáról, amely Hollandiát érintené, sem pedig arról, hogy Anglia és Hollandia viszonya bármiben is változást szenvedett volna, nem tekinthető komoly-nak. A Nieuwe Courant azt mondja, hogy a párisi konferencián olyan határozatokat hoztak, amelyek Hollandiát igen nehéz helyzetbe sodorhatják. A lap rámutat az Havas-ügynökség március 20-iki jelentésére, amely tudatta, hogy a párisi konferencián a blokád szigorítását határozták el.

München. A Münchener Neueste Nachrichten jelenti Hágából: A holland kormány nyilatkozata az ország intelligenciáját megnyugtatta ugyan, azonban a lakosság zöme még most is rendkívül nagy izgalomban él. A bankokat még most is megrohanják, hogy vátsak be a papirospenzt aranyra és mindentelől hangzik az a trázis, hogy „a döntés holnap lesz.” A nép attól fél, hogy a kormány olyan rendelkezést bocsát ki, amely teljesen elzárja Németország felé a határt.

Magdeburg. A Magdeburgische Zeitungnak táviratosak Genéből: Párisi lapjelentések szerint a négyesszövetség szigorított blokádja a semleges államok ellen április 18-tól kezdő-

dik. A semleges államok a párisi konferencia részéről figyelmeztetést kaptak erről az elhatározásról, azzal a megjegyzéssel, hogy óva intik őket, nehogy kiátszani igyekezzenek a blokád.

Stockholm. A skandináv államok közös nyilatkozata az entente szigorított blokádja ellen közvetlen küszöbön van.

Száznegyven halottja van a londoni Zeppelin-támadásnak.

— Egy hajógyár üsszeomlott. —

Távirati tudósítás.

London—Kopenhága, április 6.

Hamburg. A Hamburger Fremdenblattnak jelenti Kopenhágából: A vasárnapi londoni Zeppelin támadás alkalmával a bombák a Katharina dokkban lévő s az angol flotta szolgálatában álló kereskedelmi hajókat elpusztították. A hajógyár egy része rombadólt s lángba borult. A tűzoltóság tehetetlennek bizonyult a pusztító vésszel szemben. A beomlott falak munkásokat temettek maguk alá. Délutánig száznegyven halottat és kétszáznegyvenhét sebesültet ástak ki a romok alól. A színházak, a dalcsarnokok és mozik zárva vannak, a muzeumok múkinoseit a pincékben helyezték el. A bombák tüzennyel bérházat megrongálták. A magánosok a bankok vasboltos pincéjébe rejtették el múkinoseiket. A légi támadások elhárítására rendelt útegek több parancsnokát elmozdították.

London. A Lloyds ügynökség jelenti Havre-ből: A Baus norvég gőzöst megtorpedózták, legénységéből négyen el-tűntek.

Malta. A Clan Campbell angol gőzöst egy tengeratartó elűyesztette. Legénysége megmenekült.

London. A Berwindwale ötezer tonna kereskedelmi gőzöst elűyesztették.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti Washingtonból: Anglia vonakodását, hogy a China nevű amerikai gőzösn letartóztatott harmincyolc német, török és osztrák alattvalót szabadon bocsássa, tárgyalta a kormány mai ülése. Értesülésünk szerint a külügyminis-terium követelni fogja a letartóztatottak feltétel nélküli szabadonbocsátását, miként ez számos előző esetben történt.

Valentia. (Havas.) Egy angol gőzös segítésére sietett egy vészjelző norvég gőzösnak, de mikor egy buvárhajót pillantott meg, visszatért a kikötőbe és értesítette a spanyol hatóságokat valamint a brit és norvég konzult. A norvég gőzös sorsa ismeretlen.

VAROS ES MEGYE

Jegyző-választás. Dézán ma volt jegyző választás és négy jelölt közül egyhangulag Schlezner János eddigi helyettes jegyzőt választották meg jegyzőnek.

Ötszáz ujdonsült milliomos.

(A kik vagyonaikat keresnek a háborun.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 6.

Az amerikai Egyesült-Államokban a háboru kezdetén, vagyis 1914. augusztus elején 4100 milliomos volt, ez a szám azonban még a newyorki „Review of Reviews” szerint legakább ötszázszal szaporodott. Ennek oka természetesen az amerikai fegyver- és munició gyártó ipar hallatlan fellendülése, amely — ha valaki a hozzá elegendő tőkével rendelkezik — a vállalkozó számára egyenesen szédületes hasznot biztosít. Hogy erről fogalmat alkossunk, tudni kell, hogy az amerikai hádsereg szállítók milyet forgalmat értek el a háboru alatt.

A háborus üzletok terén ugysszóván legelső a Dupont-léle lőporgyár, mely egy milliárd értékű lőszer szállítására kötelezte magát s amely tavaly októberben boldog részvényeseinek nem kevesebb, mint 200 százalék osztalékot fizetett. A részvénytársaságnak ma már öt óriási gyára van, mindegyik egy-egy kis város. Bérben és fizetésben Duponték négy milliót fizetnek, ami nem is nagy összeg, ha meggondoljuk, hogy igen sok munkása napi 90 korona bért kap. A részvénytársaság naponta 460,000 kilogramm robbanó anyagot gyárt, míg tüsténiküi lőport egyedül camoy's-pointi gyáruk naponta 35,000 kilogrammot. Miatán a tüsténiküi tontját egy dollárért adják el az entente-nak, így egyedül ez a gyár naponta 1,500,000 korona tiszta hasznot hoz. Emellett a gyártelepet állandóan bővítik, tízezer munkás dolgozik az építkezéseken s ott, ahol még ma egy éve veses zöldell, ma óriási municiógyár áll, amelyben 29,000 munkás dolgozik.

A részvénytársaság mérlege szerint múlt évi tiszta nyeresége 225 millió dollár, évi lőporgyártása 1,000,000 tonna. És itt meg kell jegyezni, hogy egy tonna lőpor ára a háboru kitörése óta 15 koronával emelkedett s már maga ez a kis differencia 15 millió újabb hasznot jelent a társaság számára. Miatán a cég vezetője, a híres mr. Schwab — aki körülbelül egy évtized előtt Budapestre is elátogatott — jutalékként a tiszta nyereség 10 százalékát kapja, el lehet képzelni, hogy háboru után nem 6 lesz az utolsó az amerikai milliomosok sorában.

A granátok gyártása is hihetetlen mérvet öltött az idők folyamán. Egy brooklyni cég naponta 15,000 darabot gyárt, amelyeket az entente 300,000 koronáért vesz át. Ennek az összegnek több mint tize tizta házonként marad a gyárvállalat zsebében.

De nemcsak a fegyver és municiógyárosok lesznek milliomoosok, még igen sok amerikai köszönheti a háborunak vagyona rapid szaporodását. Amerikában ugyanis hádsereg szállítással nemcsak privát cégek, vállalatok és vállalkozók foglalkoznak, hanem egész községek is. Így például Duelsburg község fél millió fegyver szállítását vállalta el. A legtöbbet természetesen a „nehéz ipar” kereszte s a háboru alatt például 29 új acélgyár létesült. Amerika népességi viszonyaiban is nagy változásokat okozott a háboru, így például Bridgeportnak ma 140,000 lakosa van, míg a háboru előtt 90,000 volt, Detroitnak 782,000 szemben a háboru előtti hatszáz ezerrel.

Az új milliomosok közé tartozik Isaac Rice feltaláló, aki a háboru alatt 10 milliót „csinált”, míg Marcell Dodge, a Keamington-művek vezérigazgatója 60 milliót keresett. Lon-

108 statisztika szerint a miliomosok száma Amerikában a háború alatt négyszázhuszonhatal emelkedett, de remélik, hogy ez a szám még nőni fog.

Ujabb expedíciót tervez az entente.

(Minisztertanács Romában. — A szerbek és az Adria.)

Lugano—Róma—Páris, április 6.

Páris. A *Petite Parisienne* jelenti: Cadorna kijelentette, hogy Itáliának a nyugati határon való szereplését mindenkor ellenezné, azonban a négyesszövetség legközelebb más helyen expedíciót indít meg, a melyben Itália szövetségi kötelezettségénél fogva szintén részt fog venni.

Sonnino expozéja.

Lugano. A tegnapi összehívott minisztertanácsot mára elhalasztották. E helyett a kereskedelmi, ipari, pénzügyi és külügyminiszterek tanácskoztak. A *Secolo* szerint a miniszterek elhatározták, hogy a kamarában a külügyminiszteri költségvetést fogják elsősorban soron kívül letárgyalni, hogy Sonnino megtehesse régóta várt külpolitikai expozéját. Remélik, hogy a külügyi kérdésnél hosszabb viták nem lesznek.

„Vagy Szerbia” lemond az Adriáról.

Lugano. Pasics a jövő nagy Szerbiája nevében közölte, hogy a szerbek elismerik Italia uralmat az Adrián, annak keleti partvidéken is. Pasics időszerűtlen nyilatkozatát Olaszországban igen komolyan veszik. Legközelebb minisztertanács fog tárgyalni a kérdéssel.

Özv. dr. Hudetz Ferencné halála.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 6.

Április 5-én hunyta le örök álmra szemét Arad jótékony életének egyik tevékeny munkása, özvegy dr. Hudetz Ferencné, született Ammann Anna, az aradi polgári jótékony négyelet fővédasszony helyettese, az arany érdemkereszt tulajdonosa.

Az elhunyt matróna férje hatósági orvos volt Aradon. Mivel ez előtt hunyt el és felesége, amint özvegyen maradt, minden tevékenységét a jótékonyaságnak szentelte. Az aradi polgári jótékony négyeletnek bölcsé Rorától fogva egyik legtehetősebb munkása volt. Urinál fogva nem tartozott a ritka vendégek közé Hudetzné, hogy ruhanemléket szedjen össze szegényei részére. Nem nevezte meg őket, azonban mindenki tudta, hogy ha Hudetznének adnak, akkor arra igazán érdemes egyéneknek jut a segély és így sohasem tagadtak meg tőle semmit.

Mintegy öt év előtt nyitott meg az aradi Nők Otthona, amelyben husz valankor jobban és női ápolnak. Özvegy Hudetzné mindjárt az alapításkor ezerhatszáz koronás alapítványt tett az otthonban. Nem sokkal később maga is beköltözött az otthonba és ott is fejezte be tevékeny életét.

Özvegy Hudetz Ferencné tegnap délután hunyt el nyolcvankét éves korában. Az elhunyt urasszony az utolsó napokig munkál-

kodott. Az egyesület ügyeit látta el. Pár nappal ezelőtt egy régi szervi baja utált ki s ágyának esett, míg tegnap megváltotta szenvedéseitől a halál. Ötvenkilenc éven át volt az Aradi Polgári Jótékony Négyelet választmányi tagja. Az egyesületnek fővédasszony helyettese volt. Egy egész életen át folytatott nemes és áldásos munkáját magasabb helyről is elismerték, amikor évekkal ezelőtt megkapta a királytól az arany érdemkeresztet. Legboldogabb napjai akkor voltak, ha ezt a kitüntetést feltehetta.

Temetése pénteken délután fél háromkor lesz a Nők Otthonából.

H I R E S K

Csecsemő-holttest az utazó-kosárban

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 6.

Ma este fél nyolc órakor a Battyhány-utcában öt alkó rendőrt Fleischer Dávid aradi kereskedő arról értesítette, hogy a Kelemen-tér 7 számú házban lévő lakásában egy cselédleány tartózkodik, akit fel akart fogadni. A cselédleány utazó kosárban ma egy csecsemő holttestét találták meg. A rendőr Fleischerrel kiment a lakásba, honnan a leányt felvitte a rendőrségre.

Hank Albert dr. ügyeletes rendőrfelügyelő hallgatta ki a cselédleányt, aki elmondta, hogy Klucskó Julia a neve. Pár hónappal ezelőtt Aradon szolgált Fleischer Dávidnál, majd helyéből kilépve Budapestre utazott s az ottani bábaképző intézetbe vétette fel magát, s ott egy gyermeknek adott életet. Tegnap reggel gyermekével együtt elhagyta az intézetet és Aradra utazott, hogy a csecsemőt az itteni gyermekmenhelyen elhelyezze. Délután meg is érkezett s a vasuti állomásról egyenesen a gyermekmenhelyre akart menni, de mikor a vasutról leszállt, észrevette, hogy a csecsemő meghalt. Hamarjában nem tudta mit csináljon. Félte az esetet bejelenteni a rendőrségnek s végül a kis holttestet begyömöszölte utazó-kosarába. Ezután felkereste Fleischerékét, hogy ismét szolgálatba álljon. Ma este távoztatásán a másik cselédleány felnyitotta a kosarat s meglátva csecsemő a holttestet azonnal szót gazdájának.

Frohaszka László dr. t. b. főorvos megvizsgálta a csecsemő holttestét, de nem tudta megállapítani, hogy mi okozta a halált. Holnap felboncolják a kis holttestet és addig Klucskó Juliat őrizetben tartják.

Csatlakozásra

szólítja fel az entente Görögországot

— Igeretek és tényegések. —

Látról újság.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Athén. Az entente képviselői együttes jegyzékben felszólítják Görögországot, hogy csatlakozzék az entente-hoz. Ez esetben minden eitogadható követelésüket teljesítik. Ha semlegesek maradnak, akkor követelik a kavallai, florinai és modenai területek kiürítését, itt szabad kezet a hadműveletekre, valamint a Thesszáliai vasutvonalak átengedését és ha ezeket megteszik, Anglia és Franciaország hajlandók a görög kölcsönt kedvezően elintézni.

Athén. Venizelosz lapjában, a Kynixben ismét hevesen támadják az uralkodót, mivel politikájával elszálasztotta a kedvező alkalmat, hogy Görögország csatlakozhassék az entente-hoz. Az ismételt királyellenes támadások aláásták Venizelosz tekintélyét, a nép hangulata ellene fordult. Elkeseredetten követelik Görögország-

ban a Venizelosz-párt forradalmi jellegű mozgalmainak megszüntetését.

Haga. A *Telegraph*nak aintolag Venizelosz jelentette ki, hogy ha Görögország kellő garanciát kapna arra, nézve hogy a bolgárok a háború befejezésekor kivonulnának Görögországból, a görög hadsereget azonnal demobilizálhatná. Örültleg képzelni, hogy az erkölcsileg es fizikailag, letört görög hadsereg ellenállhat a győzelmes bolgar seregnek.

Zürich. A szaloniki-i legutóbbi repülő-támadásról megbízható forrásból jelentik, hogy két angol kaszárnya elpusztult.

— A svéd királyné Berlinben. Koppenhágából jelentik: A svéd királyné ide érkezett s délszárt tovább utazott Németország felé.

— Miniszterek Bécsben. Teleszky Janos, Harkányi János báró és Gaultier-Imre miniszterek ma ide érkeztek.

— A szerbiai fő kormányzó körutja a szabácsi kerületben. Belgrádból jelentik: Salis Sevis gróf, Szerbia katonai fő kormányzója a múlt hét két napján inspekción körutat tett a szabácsi kerületben. Szabácsra a kerület katonai parancsnoka, Horny vezérőrnagy és a város polgármestere, Kias András fogadta, ki a lakosság nevében üdvözölte. Szabács háza fel voltak lobogozva és a főtéren diadal-kapu fogadta a kormányzót, aki meglátogatta az árva-házat, a népiskolát, a katonai élelmezési állomásokat, a mentelepet és a város elektromos művét. Az ebéd után, amely a tisztai kaszinóban volt, Bogaticeba ment automobilon a kormányzó és másnap Szabács teljesen helyreállított pályaudvaráról különvonaton elutazott Lesnicába, Koviljacába, majd visszatérőben kiszállott Lesnicán. Salis Sevis grótot mindenütt ünnepiesen fogadták és az utcákon a lakosság festői népviseletben üdvözölve állott sorfalat. Szabácsból a fő kormányzó motorcsónakon ment át Klenakba, ahonnan a két napi körut után visszatért Belgrádra.

— A török flotta támadása a kaukázusi határ ellen. Konstantinápolyból jelentik: (Hivatalos.) A Kaukázusban felderítő csatározások. Harmadikán flottánk eredményesen lötte a kaukázusi határon az ellenséges hadállásokat. A meglepett ellenség rendetlenül menekült, számos halottat hagyott hátra. Ugyanaznap elsüllyesztett egy hadiszerrrel megrakott vitorlást, amelynek legénységét elfogta. Délben a Midilli találkozott az orosz hajórajjal, amely nagy távolságból eredménytelenül lövöldözött a Midillire.

— Negyed milliódot küldtek haza a hadban lévő katonák. Hivatalos helyen kimutatást készítettek arról, hogy mennyi pénzt küldtek katonáink a hátrérről a hivatalos nyelv ékesszólásával „a mögöttes országrészekbe”, magyarul szóva: haza. Az 1915. év folyamán a hazaküldött összegek a következők voltak: 2.267.854 postautalvánnyal 235.709.872 koronát küldtek haza a katonák, ezénalvól 62887 postatakarékpénztári utalással 27.674.743 koronát juttattak haza. Összesen tehát kétszázhatvanhárom millió koronánál nagyobb az az összeg, amit a fronttól hazaküldtek egy év alatt a katonák.

— Gyermekgondozónői tanfolyam. Az aradi Állami Gyermekmenhelyben a gyermekgondozónői kurzus t. hó 15-én kezdődik, s akik abban résztvevni akarnak, kérvényeket addig nyújtsak be.

— Sárkány hadnagy káplárja. A király az első osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntette ki Burda Mihályt, a 7. huszárezred káplárját. Röviden ismételjük kitüntetését föltérjesztését, mert a tettek ékezebben beszélnek minden dícsérő szónokról:

— A Ripianka mellett magyivott utóhárbában Sárkány hadnagy, az Aradon is ismertetendő urias lovas lováról leszállt a heveder, épen mikor az abban hagyott tűzharc után föl akart ugrani a nyeregbe. A huszárok rajvonalára száguldó kózákok már-már foglyul ejtették a gerék kezét, amikor Burda káplár a heves géppuskatűzben visszavágtatott, saját lovát a hadnagyának ajánlva, maga pedig egy gazdátlan paripéra kapott föl. Mondani se kell, hogy a vitéz huszárkáplár ezzel a cselekedetével szakaszparancsnokát megmentette a fogásztól.

— Huszonegy társaság. Tíz nap múlva egy hónapos életét jubilálja az egy órai záróra. A rendeletet pro és kontra épen eléggé megvitatták rövid élete alatt és ma már talán kétséget kizáróan meg lehet állapítani, hogy a rendelettől jobbak nem lettek, nem is lesznek az erkölcsök, a javíthatatlan mulatni vágyók ezután is megalkadják a módját a mulatásnak, és nagy kérdés, hogy a titokban történő lumpolás jobb-e, mint a nyilvános. Igazán csak azok az éjszakai életre utalt emberek keserültek meg a zárórát, akik egy csésze fekete, valami kis harapnivaló mellett hajnalig békésen üdögéltek a kávéházi asztalnál. Azonban — legalább Aradon — a közönség nagy részének az egy órai zárás egészen elvette a kedvét az éjszakai életől. Az emberek nem tudnak megbeszélni azzal a gondolattal, hogy miniszteri rendelet tessékélje ki őket talán épen a legjobb hangulat percében a kávéházból: inkább a magukéba maguktól, vagy egyáltalán el sem mennek. Az aradi kávéházak éjszakai egészen elszűkültek március tizenhatodika óta. Tizenegy óra után majdnem egészen kiürülnek a fényes helyiségek. Fél tizenköt óra — mondjuk egy szürke szerdai éjszaka éjtélelőttén — végigsétálunk a kávéházak során. Az egyikben három társaság ül együtt (ebből is kettő egy-egy pár ember), hátul pedig két sörd asztalnál kórtyáznak, ez öt társaság; a másodikban húszek, nők egy hosszú asztalnál, a cigány húzza nekik, egy asztalnál dominóznak, egynél nézik a cigányozókat: ez három társaság, a harmadik kávéházban összesen egy társaság van, kong az ürességtől a „lokál”, a negyedikben végre van valami élet, öt, ha úgy tetszik hat társaság van, végre a negyedikben, egy fordulattal balra a főterrel szemben élnek: hat társaság szórakozik. Összesen huszonegy társaság a mulató Arad éjtel előtt fél tizenköt óra... Szép. Szép, hogy huszonegy. Mikor számolni kezdtem, drukkoltam, hogy bármicsodok... De még sem... Pont huszonegy...

— A buszüzlet a legjobb üzlet. Hogy az élelmezési üzlet milyen jól jövedelmezett a háború alatt, arra érdekes példa egy kisebb vidéki vállalat, a Szegedi Hus- és Vásárpénztár Részvénytársaság mérlege. Ez a részvénytársaság 200.000 korona alaptőke mellett 95.033 korona 25-fillér nyereséget mutat ki, e mellett pedig a leltárból és a gépek értékéből 60.000 koronát írt le; összes valódi nyeresége tehát 155.000 korona volt, vagyis az alaptőkének több mint hetvenöt százaléka.

— Halálozás. Krajzler Lajos, dombiratosi áll. iskolai igazgató-tanító, földbirtokos, Csánadvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, április 1-én 58 éves korában elhunyt. Temetése a dombiratosi sírkertben vasárnap volt. Halálát felesége, gyermekei, a Szalay és Fikler családok gyászolják. — Polónyi Ferenc nyugalmazott Acsev. főkalauz ma ötvenöt éves korában meghalt. Temetése szombaton délután fél három órakor lesz a Munkási Mihály-utca 3. számú házában.

— Marosból kifogott holttestek. Ma reggel nyolc óra tájban a papírgyár közelében a part mentén megalkott gazban egy férfi hullát láttak. A közelben épülő ingyen fürdőnél dolgozó munkások a hullát kihúzták a partra és értesítették az esetről a rendőrséget, ahonnan Bittner Róbert rendőrkapitány és Prohászka László dr. t. b. főorvos mentek ki. Prohászka László dr. megállapította, hogy a holttest három hetes lehet a vízben és az körülbelül egy hatvan év körüli ember hullája lehet. A holttestet kiszállították az alsótemető halottas házába, ahol Eisele Ferenc rendőrőrmester agnoszkálta. Poppoics Sándor brádi születésű hatvanhárom éves aradi napszámost ismerte fel benne, aki a Rácváros éjeli életének ismert alakja volt. Iszákos természetű volt, hetekkel ezelőtt nyomtalanul eltűnt, valószínű, hogy ittas állapotban esett a Marosba. Ma délelőtt tizenegy órakor az Erzsébet híd közelében, a környéken szolgálatot teljesítő rendőr egy hullát látott uszni a habok között. A telepeknél dolgozó munkások kivonszolták a partra. A rendőrségtől Bittner rendőrkapitány és Prohászka László dr. mentek ki s megállapították, hogy a hulla csak pár perce lehet a vízben. Mikor a munkások kihúzták, élesztgetni is próbálták, de eredménytelenül. A vízbeült embert kiszállították az alsótemetőbe, ahol Pente Lajos aradi cipész felismerte benne nagybátyját, Mesey György nyolcvan éves nyugalmazott posta alisztelet. Az öreg ember az utóbbi napokban betegeskedni kezdett s ez nagyon elkeserítette. Valószínűnek látszik, hogy öngyilkosságot követett el. Ezt bizonyítja, hogy székletjét és kalapját a Landler gyár közelében, fenn a parton találták meg.

— Bulgária térképe G. Freytagtól. 1:1. mill., 63-92 cm. nagy. Ára 1 korona 20 fillér — 1 Marka, (portóval 130 korona, — 110 Márka) az összeg előzetes beküldése mellett, vagy pedig levélbélyegeken, minden könyvkereskedésben, valamint a G. Freytag & Berndt féle kiadóban (Wien, VII. Schottenfeldgasse 62.) Róbert Friese (Leipzig, Seeburgstr. 96.) kapható. Egy új, könnyen áttekinthető és remek kidolgozású térkép. Fontos mindazoknak, akik ezen iparkodó állam iránt érdeklődnek. Hétféle színben előállítva. A területre vonatkozólag értelmes magyarázatot ellátva és különösen a számos helyiségek megjelölése és Bulgária határán túl a szomszédos államok felvétele miatt kitűnő: Semlin, Bukarest, Konstantinápoly, Brussa, Dardanellák, Saloniki, a Onalkidike félszigettel, Nordküste, Korfu, Varna, Skutari-tót tartalmazza még a térkép. Ezek egészen Montenegrót és Szerbiát körülzárnak, miáltal az összpontosított Balkánállam jó kifejezésre jut. Kapunk egy világos képet szövetségeink terület kiterjedéséről. Végül Bulgária meghódított szerb területek határai is feltűnőleg eszen a kitűnő térképen.

— Ghenadiew hazaárulási pere. Szótiából jelentik: Ghenadiew-an kívül apóstát, annak fiát és pártjának négy tagját is letartóztatták. Ghenadiew nemesak a gabonaeladási vesztegetési kísérletekkel, hanem azzal is vádolva van, hogy tudomása volt a király és a kabinet ellen a kaszinóban elkövetett merénylőről. Manóltíznak, a ruszotílek vezérének elfogadását küszöbön áll.

— Underwood-gépiró és gyorsíró iskola Zitter és Hollos cégnél, tőpostával szemben. Ugyanott írásmunkák és sokszorosítások a legjutányosabban vállaltatnak. 4697

— Kérelem. Kérjük a n. é. vásárló közönséget, hogy a nálunk szándékolt vásárlását — már a rendes kiszolgálás miatt is — a délelőtti órákban eszközölje. Csepőtőzele, Andrássy-tér 22. Telefon 10-44. 1808

— Alkalmi olcsó árak a Fischer áruházban. Jó minőségű fehér vagy színes férfi ing darabja 7 korona, egy nyulszőr kemény kalap 7 korona, fekete finom edelweis harisnya 2.50 kor., gyermek patent és cérna harisnyák 1.50 kor.-tól 3 koronáig. Megérkezett a gyönyörű matröz sapkák és leányka kalapok 3 koronától 7 koronáig. Egy férfi vagy női nyers selyem ernyő 7 korona. Fischer Nagy Áruház. 271

— Könyvtárakat, bélyeggyűjteményeket és hangjegyeket vesz Kerpel könyvkereskedése.

— Gyermek-kocsik, gyermek-ászkek, csakis Fischer nagyáruházában 10 koronától 150 koronáig.

Tulzsufoltak az angol municiótelepek.

(Munkasarat a gránátgyárakban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Amsterdam, április 6.

Anglia legtöbb gyárvárosában, különösen azonban a municiógyártás centrumaiban hónapok óta hallatlan lakásínség uralkodik. Az állapotok ma már olyanok, hogy sürgős állami beavatkozásra van szükség. Anglia összes lapjai naponta tárgyalják ezt a fontos kérdést, holott ezeket gondosan eltitkolták, hogy a legtöbb helyütt a munkásoknak már hosszú ideje a leglehetősebb feltételek mellett kellett dolgozniuk. Hogy most még is szabad erről a lapoknak írniuk, annak oka, hogy a hatóságok nem értenek egyet abban a tekintetben, melyik órumnak kellene az állapotokon segíteni.

A Times szerint a legtöbb városi kormányzat volatódik pénz: folyósítási munkások építése céljaira. Nem csak azért, mert az építési anyag most hallatlanul olcsó, míg a munkásbérek soha nem látott magasságot értek el, hanem azért is, mert a városi hatóságok úgy vélik, hogy a szükség — miután szerintük a háborúnak néhány hónapon belül vége lesz — csak átmeneti. „Kevés kivétellel a kormányra akarják a városok a felelősséget narítani” írja a Times s mint példára Woolwich-re hivatkozik, amely kimondotta, hogy miután a lehetetlen állapotokat kormányintézkedések idézték elő, a kormány tartozik a bajokon segíteni is.

A helyi vállalkozási kedv elősegítésére a Times szerint a legjobb módszer lenne, ha különösen a municiót gyártó vidékeken a munkásoknak bizonyos számú évre garantálnák a munkát. „A városokat biztosítani kell — írja a Times — hogy ha a mostani háború váratlanul gyorsan érne is véget, a municiókészítés azzal nem szűnne meg s a gyárak valamennyien teljes üzemban maradnának, mert hisz Európa újráépítése, amely a háborút közvetlenül követni fogja, nagy munkát fog adni.”

Cikke végén illusztrálja a Times az egyes városokban uralkodó állapotokat. Woolwichben 50 font sterling-en átul (1200 korona) nem adnak ki lakást. A Newcastle-ból érkező jelentések hosszú idő óta éreztető s még soha nem tapasztalt szükségről panaszkodnak. Coventryben a legrosszabbak az állapotok. Ott egy két szobából álló kis lakásért husz szillinget fizetnek hetenként, egész családok laknak egy-egy órában, ahol egyáltalán mosni és főzni is kell. Az iskolákat és középületeket átalakították munkásiakassokká. Ugyanígy van ez Barrow-ban is, szinte hihetetlenek azonban azok a misériak, amelyek Sheffieldben, az acélművek és a tegyvergyártás középpontjában uralkodnak.

Sheffieldben a háború elején egész utcákat bontottak le, hogy teret adjanak az acélművek megnagyobbodásának. Amikor aztán az ország minden részéből megérkezett az a sok ezer munkás, akiket az acélművek lezárásából „egész különös szituáció állt elő”. A munkások oly összezsúfoltan laktak, mint a heringek. Egy család számára épített házában három-négy család is lakott, akik aztán még maguk is albérlőket kerestek. A város keleti...

résében, amely a tulajdonképeni munkás-egyed, egy és ugyanazon égyt kiadák egy nappali és egy éjjeli munkásnak, sőt olyan gyáraknál, ahol nyolc órai a munkaidő, egymásután három munkásnak is. Sheffield volt különben a legbőkezűbb város a másokkal szemben, amennyiben 500,000 font sterlinget szavazott meg állandó és időleges munkás-lakások építésére.

Felolvasó szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.*

Az Aradi Polgári Jótékony négyzet elnöksége és választmánya mély fájdalommal tudatja, hogy felejthetetlen, kedves munkatársuk

ö.zv. dr. Hudetz Ferencné

szül. AMTMANN ANNA urnó,
az aranyéremkereszt tulajdonosa, fővéd-
asszony helyettes,

az egyesületben 55 éven keresztül folytatott, áldásos működése közben folyó évi április hó 5-én, 82 éves korában, a halotti szentségek felvétele után örök pihenőre tért.

Halt tetemét folyó hó 7-én, délután 5 órakor fogjuk a Nők Otthonában (Purgiy Lajosné-utca 1. sz.) a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és onnan a felső temetőben levő családi sírkertbe övéi mellé helyezettetni.

Lelki üdvéért az engesztelő szent-mise áldozat e hó 10-én délelőtt 9 órakor fogjuk a főt. Minorita-atyák templomában az Urnak bemutatattatni. 1850

Életfeladata volt: a szenvedők könnyeit letörölni, azok imája szálljon a Mindenhatóhoz, hogy élnyerve az örök jutalmat.

Arad, 1916. április hó 5-én.

Főtiszteendő Polonyi Mária nővér, mint mélyen sujtott leánya a maga, úgy az alólítottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelenti a felejthetetlen jó és hőnszeretett édesapa, testvér, sógor, nagybácsi, rokon és jóbarát

POLONYI FERENC,

nyug. Hesz. főkeleaux

f. évi április hó 6-án déli 12 órakor, életének 55-ik évében hosszasan szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai f. évi április hó 8-án d. u. 1/3 órakor fognak a Munkácsy Mihály-utca 8. sz. gyászszobából, a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyezettetni.

Az engesztelő gyász-mise áldozat az elhunytnak lelki üdvéért f. évi április hó 11-én d. e. 9 órakor fogjuk a helybeli főt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatattatni.

Áldás és béke poraira!

Arad, 1916. április hó 6-án. 15

Polonyi Julianna férj. Höhr Frigyesné, Polonyi Antónia, testvérei. Höhr Frigyes, sógora, Polonyi Antónia, sógoróné, Polonyi Dezső, Polonyi Róza férj. Munkácsy Andorné, Polonyi Géza, Polonyi Ferenc, unokabácsai és hoga. 15

Varga Imre első temetésrendező intézete Arad, Andrassy-tér 13. Telefon nappal: 37. Éjjeli szolgálat: 738.

* Az ezen rovat alatti közöltekért nem vállalunk felelősséget.

Ö.zv. Mezey Györgyné szül. Geltz Jozefin mint mélyen sujtott hitves a maga, úgy az alólítottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelenti a felejthetetlen és hőnszeretett jó férj, sógor, nagybácsi, rokon és jóbarát

Mezey György

nyug. m. kir. posta altiszt

f. évi április hó 6-án d. e. 10 órakor, életének 80-ik s boldog házasságának 42-ik évében a Mindenható rendelkezéséhez képest váratlanul történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai, f. hó 8-án d. u. 1/5 órakor fognak a felső temető halottas csarnokából, a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint az ugyancsak temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra helyezettetni.

Az engesztelő gyász-mise áldozat az elhunytnak lelki üdvéért, f. évi április hó 11-én, d. e. 10 órakor fogjuk a helybeli főt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatattatni.

Legyen a hant könnyű kizenedett porai felett! 15

Arad, 1916. április 6-án.

Az összes rokonság.

Varga Imre első temetésrendező intézete Arad, Andrassy-tér 13. Telefon nappal: 37. Éjjeli szolgálat: 738.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Péntek, 1916. évi április 7-én:

B. Bérlet.

B. Bérlet.

Fehér felhő.

Mirákulum 1 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órakor.

Helybeli és vidéki

kiskereskedők,

kantinosok,

piaci árusok

és más

viszontelárusítók

sz. figyelmébe ajánlom, hogy

noteszek, különböző színű

mappa-levélpapírok, fé-

nyes és matt katonai,

valamint brom-levelező-

lapok, páros és virágos

aranyozott levelező-

lapok, olcsó háborus

imakönyvek, cigaretta-

hüvelyek, cigaretta-
papírok, írónok, elemi
isk. irkák, 100—100-as
levélpapírok, vajcsoma-
goló papírok, író tollak,
tömeglevélpapírok, min-
denféle csomagoló-papi-
rok, makulatura, tábori
dobozok és ládikák, stb.

papirnagykereskedésben
állandóan nagy mennyiség-
ben és igen olcsó áron
kaphatók. Vidéki megren-
delések is pontosan intéz-
tetnek el

Kerpel Izsó

papirnagykereskedése

Aradon, Andrassy-tér 20.

Telefon 385. szám.

2821

APOLLO

SZÍNHÁZ

1916. április 7., 8., 9., pénteken,
szombaton és vasárnap

A Nordisk Films Comp.
szenzációs újdonsága:

Psylander házasodik

félíg vig, félíg szomorú játék 3 felvo-
násban.

Főszereplő:
WALDEMAR PSYLANDER

Hirdetmény.

Tisztelettel értesítjük a város közönségét, hogy a jégeladást folyó hó 16-án kezdjük meg.

A jég ára:

a raktárban (Nádor-u. 15.) átvéve, mm.-ként K 4.—
házhoz szállítva: napi fél adag havonként K 8.—

A raktárban átvett jég ára az átvételkor, a házhoz szállított jég ára pedig 1. hó 15-ig, a következő hónapokban pedig mindenkor a hó 3-ig előre fizetendő.

Megrendeléseket csakis a havi bérletösszeg előzetes beküldése mellett fogadunk el.

A pénz beküldésére és a megrendelésre

ifj. Klein Mór, (Andrássy-tér 12.)

Weisz Leó, (Andrássy-tér 18.)

Bloch H., (Andrássy-tér 18.)

Kerpel Izó, (Andrássy-tér 20.)

Keppich Zsigmond, (Andrássy-tér 25.)

cégeknél f. hó 6-tól kezdve postaiutványok, ill. a következő hónapokra postatakarékpénztári befizetési lapok állanak darabonként 2 fillérért a közönség rendelkezésére.

Bérletben napi 1/4 adagnál nagyobb mennyiséget egyelőre egyáltalában nem szolgáltatunk ki.

Arad, 1916. április 4.

Arad szah. kir. város gépüzemeinek igazgatósága.

**A szépségápolás titka a felhasznált szé-
pítőszerek helyes megválasztásá-
ban rejlik!**

**Rozsnyay kitünő Serail arc-
szépitő különlegességei**
mind kipróbált jó hatású készítmények,
amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcse. Kis tégely 1 kor.
Nagy tégely 1.80 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 1 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 1 kor. 50 fill.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehelet finomsága, Crém, fehér, rózsaszín és testszerekben. Egy dob. ára 1 korona 50 fillér.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin du bai, orgona, piros rózsák, Serail. Uvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

URANIA SZINHÁZ.

Pénteken és szombaton

Franzeska Bertini,
a világ legszebb színésznőjével:

Pierrot története.

89528/1916. szám. IX.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A vallás- és közoktatásügyi magyar kir. miniszterium kezelése alatt lévő és a magyar vallásalap tulajdonát képező, Arad vármegyében Szemlak község határában fekvő 3771 ⁷⁴⁶/₁₆₀₀ k. hold kiterjedésű mezőgazdasági birtoka, mely

az I., II. számú	791 591/1600 k. h.
a III.	1416 488/1600
a IV.	480 713/1600
az V.	586 286/1600
és VI.	497 818/1600

bértagokból áll, a haszonbérleti és versenytárgyalási feltételekben részletesen körülírt feltételek mellett 1916. évi október hó 1-től 1928. évi szeptember hó 30-ig terjedő 12 évre, a nevezett miniszterium (IX.) közalapítványi ügyosztályában (V., Báthory-u. 12. szám) 1916. évi május hó 2-ik napján délelőtti 12 órakor tartandó zárt ajánlatu versenytárgyalás útján bértagonként külön-külön haszonbérbe fog adatni.

A zárt ajánlatok nyilvános felbontásánál az érdeklődők jelen lehetnek.

A szabályszerűen felbélyegzendő, lepecsételt és birtokrészletenként külön-külön tett írásbeli ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium segédhivatali főigazgatójánál legkésőbb a versenytárgyalási napon délelőtti 11 óráig nyújtandók be.

A borítékra irandó:

„Ajánlat a szemlaki 3771 ⁷⁴⁶/₁₆₀₀ k. hold birtokrészlet haszonbérletére.

Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész bértagra felajánlandó évi haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki.

Ajánlati biztosítékul:

az I., II. számú bértag után:	5000 korona
a III.	10000
a IV.	3000
az V.	3000
a VI.	8000

készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokkal, avagy a Pesti első takarékpénztár letétkönyvecskéjében, a versenytárgyalási feltételekben részletesen körülírt módon bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Elkészve érkezett, vagy kellőleg ki nem állított, fel nem szerelt ajánlatok figyelembe vételre nem számíthatnak.

Oly egyének, akik a közalapokkal szemben hátralékos tartozásban vannak, vagy bármilyen cimen perben, avagy csőd alatt állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium segédhivatali főigazgatójánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A netán szükséges felvilágosítások a közalapítványi (IX) ügyosztályban megszerezhetők.

A feltételeknek ajánlati mintákkal ellátott példányát az érdeklődőknek 5 korona fizetése ellenében a segédhivatal főigazgatója kiszolgáltatja.

Budapest, 1916. április havában.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszterium.

1845

(Utányomás nem díjaztatik.)

A szájüreg desinfectálásánál, valamint a
torokbetegséget előidéző

bacillusok előlérésénél, amely különösen gyermekeknél rendkívül fontossággal bír, mint feltűnően hatásos szer, seholsem nélkülözhető a **Formodor tablettá.**

Egy üveg 50 tablettával, 2 korona 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüregot desinfectálja, utólsze igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Fejkorpat

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ily szer, a világhírű „Krovil” korpatkanócs.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelölendők.

A legkisebb hirdetés 80 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétehetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Ibelya.

Fontos közölni valóm van, sürgős választ kérek irhatok-e. Legsz. Üdv. 1847

Kérem azt

a nőt, ki e hó 1. és 2-án Aulich Lajos-utcai lakásomban keresett, közölje velem pontos címét Baross kávéházba. 1846

OKTATÁS.

Franciául

perfekt beszélő hölgy órákat adna. Cím a kiadóban. 1824

ALKALMAZÁST KERES.

Középkorú urinő.

uriember vagy urinő gondozását elvállalja. Cím a kiadóhivatalban. 1858

Fogorvosnál

technikára két uri leány állást keres. Egyik mint kezdő, a másik 15 hónapi praxissal rendelkező. Szíves megkereséseket fizetés megjelölésével a lap kiadóhivatalába 13. szám alatt kérnek. 1804

ALKALMAZÁST NYER.

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fiú, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

KIADÓ LAKÁS.

Egy négyszobás lakás

fürdőszobával és mellékhelyiségekkel, augusztus 1-ére kiadó Orozy-utca 7. Megtekinthető naponta 8-10 és 2-4-ig. 1844

Varjassy Lajos-utca 113. sz. különálló ház, 5 szoba, minden modern kényes emmel berendezve, kerttel kiadó. Ertekezni lehet Dr. Dautsch ügyvédi irodájában, Hermann-palota. 1851

2 utcai,

elő- és fürdőszoba, konyha, mellékhelyiségekkel, május 1-re kiadó Szent Péter-tér 6/a. 1848

Bohus-palotában

két butorozott szoba fürdőszobával kiadó. Bővebbet Forray-utca Harisnya-Bazár. 270

Három utcai,

4 udvari szobából álló lakás Andrassy-tér 8. sz. alatt május 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Báró Bohus-palotában

egy modern 4 szobás lakás a III. emeleten f. é. május 1-től bérbé adatik. Központi fűtés, lift, házgondnokság. 1826

3 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnaira kiadók. Bővebbet a házmesternél.

ÜZLETEK.

Jóforgalmu

vegyeskereskedés, nő is vezetheti, betegség miatt átadó. Cím a kiadóhivatalban. 1816

INGATLAN.

Kétemeletes

adómentes bérház készpénz befektetésnek 7-10%-ot tisztán jövedelmez. nyolcvanezer koronáért Nagy Sándor-u. 7. sz. a. kiadó. 1888

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Friss nagyszobeni szalámi kapható a vásárban a Szent Háromság-szobor melletti sátorban. 1851

Cirok seprő

kapható Färber Lajos fűszerkereskedésében. 18 9

Jó szarvas,

tiszta, hamisítatlan háziszappant vesznek. Ajánlatokat a mennyiség megjelölésével kérek postafiók 153. sz. 1787

Heringet

ajánl: Färber Lajos Arad. 1721

Méz.

Tiszta virágméz kapható Seeburger Mihálnál, Boros Béni-tér 20. szám. 1822

Egy modern ebédlő-

butor, 14 tejes kanna és egy fahád kiadó. Rákóczi-u. 10. szám alatt. 1887

Modern, finom és olcsó levélpapírost Pichlernél Szabadságtér 1. kaphat. 611

KÜLÖNFÉLE.

Az Anusol

aranyér kupokat mindenben pótolják a Haemorrhoid-kupok, azonos összetételük folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 3 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

Az angol

fájdalomesillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment, ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Burgonya

kicsinyben és nagyban kapható, ugyszintén zöldféle szállításokat elvállalok, spenót, retek, zöldhagyma már kapható. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölök. 1692

Káli Ferenc

Arad, Asztalos Sándor-utca 5. sz.

A főtérs legforgalmasabb helyén

Andrassy-tér 8. szám

házban egy kisebb

üzlethelyiség

azonnalra

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József főherceg-ut 22.

Valódi rózsa-

burgonya

étkezésre és vetési célokra kapható

641

Kalmár Endrénél

Arad, Arpad-tér 5. szám.

Városi és megyei telefon 670.

3875-916.

Hirdetmény.

A gazdasági munkás- és cseléd-segélypénztár járulékaikról szerkesztett 1916. évi kivétési lajstrom azzal tétetik folyó évi április hó 4-től kezdődő 8 napi közszemlére, hogy azt az érdekeltek munkaadók megtekinthetik és a sérelmes kivétel ellen írásbeli kifogásaikat a közszemlére tétel leteltétől 15 nap alatt a városi adóhivatalnál beadhatják.

Felhívjuk az illetőket, hogy az összeírás befejezte után szolgál-

lása fogadott az cselédek a szolgáltatásba lépés napjától 15 nap alatt a cselédkönyv bemutatása mellett a városi adóhivatalnál annál inkább bejelentés, mert baleset esetén csak oly cselédek után tarthat igényt a munkádó a 8. §-ban biztosított segélyre, akiket szabályszerűen bejelentve, a vonatkozó lajstromban előfordulnak.

Miről az érdekeltek munkaadókat azzal értesítjük, hogy minden egyes gazdasági cseléd után évenként előre fizetendő 120 filléres hozzájárulási díjat a városi pénztárnál haladéktalanul lefizessék, mert a segélypénztár csak akkor köteles a munkaadónak e címen felszámítható költségeket megtéríteni, ha az a cseléd, kit baleset ért, az összeírás lajstromban felvett és utána a díj esedékességkor vagy a baleset előtt legalább 30 nappal tényleg befizetve lett.

Arad, 1916. április 4.

A városi adóhivatal.

Szalmaprés

kézi vagy lóhajtásra, új vagy használt, de jó állapotban, azonnali szállításra megvételre vagy kölcsön

kerestetik

Ajánlatok

„Volksblatt” Temesvár intézendők. 1842

Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

A városi mérnöki hivatalban ki-próbált

kettős fűtőkályhák és kettős füstcsövekkel érhető el.

Megállapított ugyanis, hogy ezen kályhák és füstcsövek használatánál a fűtőanyag fele megtakarítható.

Patent

Kettős füstcsövek állandóan rak-taron vannak és igen olcsók. — 2. sz. (kis szobára) 8 korona. 3. sz. 9 korona. 6. sz. 20 korona. Egyedül 1121

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyú készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

Tek. Hönig Ottó urnak, Arad.

A kettős „Patent” füstcső igen jó, mert kevés fával sok meleget ad Mindenkinék ajánlhatom. Tisztelettel Dr. Avarffy Imre.

Patent kútszivattyúk.

Patent borszivattyúk.

Patent tűzifecskendők.